મુદ્રક :
મણીલાલ છગનલાલ શાહ
શ્રી નવપ્રભાત પ્રી. પ્રેસ,
ઘીકાંટા રોડ, અમદાવાદ.

卐

अरिहंतो मह देवो, जावज्जीवं सुसाहुणो गुरुणो ।
जिणपण्णत्तं तत्तं, इय सम्मत्तं मए गहियं ॥ १ ॥

卐

પ્રાપ્તિસ્થાન :

૧ ઝવેરી [illegible] ભાઈ સંઘવી.
ઠે. [illegible] પોળ, અમદાવાદ.

૨ શા. [illegible] લાલ [illegible] લાલ.
ઠે. [illegible] પોળ, અમદાવાદ.
[illegible]

卐

[illegible]

પ્રતિમાજી પધરાવવા વગેરે ધર્મ કાર્યોમાં વાપરી. ત્યાર પછી ભાવનગરમાં અઠ્ઠાઈ ઓચ્છવપૂર્વક મોટી ધામધૂમથી તેમણે તથા તેમના સખી **પારવતી બેને** મહાપ્રભાવશાલી સાધ્વીજી મહારાજ લાભશ્રીજીની પાસે દીક્ષા લીધી. તેમનું નામ **હરકોરશ્રી** રાખવામાં આવ્યું. અને પારવતી બેનનું **હિંમતશ્રીજી** રાખવામાં આવ્યું. તેમણે પણ આ પુસ્તક છપાવવામાં ઉપદેશ દ્વારાએ સહાય કરી છે. આ બંને સાધ્વીઓએ અનેક તીર્થ સ્થળોમાં યાત્રાઓ કરી અને હરકોરશ્રીજીએ તો અનેક પ્રકારની તપસ્યાઓ કરી છે. તેમાં મુખ્ય તપસ્યા આ પ્રમાણે:- નવ ચોમાસી, બે છ માસી, બે ત્રણ માસી બે અઢી માસી, છ બે માસી, બે દોઢ માસી, બે વરસી તપ, વીસસ્થાનકની ઓળી, નવપદની ઓળી, તથા હાલમાં વર્ધમાન તપની ૪૨ ઓળીઓ થઇ છે. તે ઉપરાંત ઘણી તપસ્યાઓ કરી છે, માટે તેમને **તપસ્વિની** કહેવાં તે યોગ્યજ છે. આ હરકોરશ્રીજી મહારાજનો પરિવાર નીચે પ્રમાણે:- તેમના શિષ્યા **હિંમતશ્રીજી** તેમના **રતનશ્રીજી, વિમળાશ્રીજી, મહિમાશ્રીજી, પ્રધાનશ્રીજી, પુષ્પાશ્રીજી** તથા પુષ્પાશ્રીજીના **ચતુરપ્રભાશ્રી**, તથા **સૂર્યપ્રભાશ્રી**. તેમાંથી વિમળાશ્રીજી તથા મહિમાશ્રીજી કાલધર્મ પામ્યા છે.

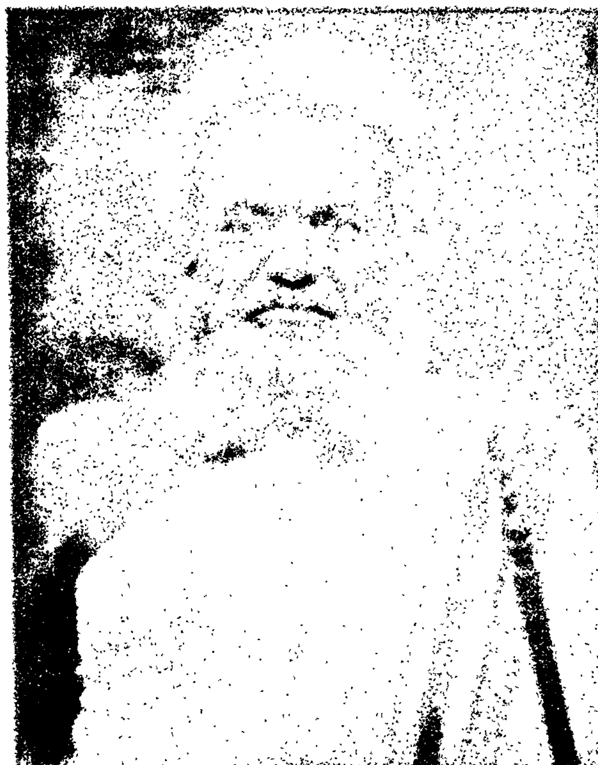
પ્રસ્તાવના

આ સંસારમાં જે જીવો જન્મે તેઓ જરૂર મરણ પામવાના છે, પરંતુ મરણ વખતે જે જીવો આયુષ્ય બાંધે છે તે જીવો અંતિમ અવસ્થામાં શુભ ભાવ વડે આરાધક થઈને મરણ પામે તો તે દેવાદિક સારી ગતિ પામે છે. તે માટે મરતી વખતે જીવ સારા પરિણામમાં મરણ પામે તે આશયથી પૂર્વાચાર્યોએ આ પયન્નાઓની રચના કરી છે. અને તેથી તે પયન્નાઓ ઘણા ઉપયોગી છે. પ્રસ્તુત પુસ્તિકામાં **૧ ભક્ત પયન્નો, ૨ ચઉસરણ પયન્નો, ૩ મહાપચ્ચક્ખાણ પયન્નો, ૪ આઉર પચ્ચક્ખાણ પયન્નો, ૫ પર્યન્તારાધના** તથા **૬ પરમાનંદ પચ્ચીશી** આપવામાં આવેલ છે. આમાંનો ભક્ત પયન્નો, ચઉસરણ પયન્નો, તથા આઉર પચ્ચક્ખાણ પયન્નો શ્રુતસ્થવિર **શ્રીવીરભદ્રાચાર્યે** રચેલ છે. પર્યન્તારાધના **શ્રીસોમસૂરીશ્વરે** રચેલ છે. મહાપચ્ચક્ખાણ પયન્નાના કર્તા પૂર્વાચાર્ય છે.

૧ **ભક્ત પયન્નો**—ભક્ત પરિજ્ઞા એ મરણનો એક પ્રકાર છે. આ મરણને સાધુ તથા શ્રાવક અંગીકાર કરી શકે છે. અને આ મરણ ગુરૂ આગળ પોતાનાં કરેલાં પાપકર્મો ત્રિવિધે ખમાવીને અનશન ગ્રહણ કરનારને પ્રાપ્ત થાય છે. ગુરૂ તેને ઉપદેશ આપતાં જણાવે છે કે મનમાં કોઈ પણ જાતનું શલ્ય રાખ્યા સિવાય તથા કોઈ પણ જાતનું નિયાણું કર્યા સિવાય જિનેશ્વર ભગવંતે કહેલા ધર્મ ઉપર શુદ્ધ આસ્થા રાખવાથી જીવનું કલ્યાણ થાય છે. તેમજ કુટુંબ તથા ધન વગેરેના મમત્વનો ત્યાગ કરવો વગેરે ઘણા પ્રકારનો ઉપદેશ આ મરણ અંગીકાર કરનારને ગુરૂએ આપેલ છે.

૨ ચઉસરણ પયન્નો—આ પયન્નામાં પ્રથમ સામાયિકાદિક છ આવશ્યકોનું સ્વરૂપ [illegible] છે. પછી અરિહંત, સિદ્ધ, સાધુ અને [illegible] કેવલી ભાષિત ધર્મ એ ચાર શરણાં જીવે મરતી વખતે [illegible] કરવા એ જણાવ્યું છે. [illegible] શરણા માટે અંગી- [illegible] [illegible] છે. [illegible] [illegible]

श्रीमद् विजयानंदसूरीश्वरजी महाराज.

ॐ

॥ श्रीपार्श्वनाथाय नमः ॥

॥ १ भत्त-पयन्नो ॥

नमिऊण महाइसयं, महाणुभावं मुणिं महावीरं ।
भणिमो भत्तपरिन्नं, नियसरणट्ठा परट्ठा य ॥ १ ॥

[illegible]

भवगहणभमणरीणा, लहंति निव्वुइसुहं जमल्लीणा ।
तं कप्पदुमकाणण-सुहयं जिणसासणं जयइ ॥ २ ॥

[illegible]

मणुयत्तं जिणवयणं च, दुलहं पाविऊण सप्पुरिसा ।
सासयसुहिक्करसिएहिं, नाणवसिएहिं होयव्वं ॥ ३ ॥

[illegible]

जं अज्ज सुहं भविणो, संभरणीयं तयं भवे कल्लं ।
मग्गंति निरुवसग्गं, अपवग्गसुहं बुहा तेणं ॥ ४ ॥

અર્થ:—જે સુખ આજ થવાનું છે તે કાલ સંભારવા યોગ્ય થવાનું છે, તે માટે પંડિત પુરુષો ઉપસર્ગ રહિત મોક્ષનું સુખ વાંછે છે. ૪

नरविबुहेसरसुक्खं, दुक्खं परमत्थए तयं बिंति ।
परिणामदारुणमसा–सयं च जं ता अलं तेणं ॥ ५ ॥

અર્થ—પંડિત પુરુષો માણસનું અને દેવતાઓનું જે સુખ છે તેને પરમાર્થ થકી દુઃખ જ કહે છે, કેમકે તે પરિણામે દારુણ અને અશાશ્વત છે. તેથી તે સુખ વડે સર્યું. ૫

जं सासय–सुह–साहण,–माणा–आराहणं जिणिंदाणं ।
ता तीए जइयव्वं, जिणवयणविसुद्धबुद्धीहिं ॥ ६ ॥

અર્થ:—જિન વચનમાં નિર્મળ બુદ્ધિવાળા માણસોએ શાશ્વતા સુખનું સાધન જે જિનેન્દ્રોની આજ્ઞાનું આરાધન છે તે આજ્ઞા પાળવાને વિષે ઉદ્યમ કરવો. ૬

जं नाणदंसणाणं चारित्ततवाण जिणपणीयाणं ।
जं आराहणमिणमो, आणाआराहणं बिंति ॥ ७ ॥

અર્થ:—જે જિનેશ્વરે કહેલા જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્ર, ને તપ તેઓનું જે આરાધન તેને પણ આજ્ઞાનું આરાધન કહેલું છે. ૭

पव्वज्जाए अब्भुज्जओवि, आराहओ अहासुत्तं ।
अब्भुज्जयमरणेणं, अविगलआराहणं लहइ ॥ ८ ॥

तं अब्भुयगयणं, अमरच्छराहिं वज्जियं सिरिं ।
भगवरिया इंगिणि. पाओवगमं च पीईहिं ॥ ९ ॥

अर्थः— [illegible]

गयवरिगयगई, दूरिहं नदियाणो य अभिवरं ।
सच्छसयण गुणिणो. पंचिदियसुगल णिरियाइ ॥ १० ॥

अर्थः— [illegible]

अत्थखमण काहे. मनपुत्रपि नं हलिरणाइ ।
गुणं मजरविनं. महाविनं अहिलाहि ॥ ११ ॥

अर्थः— [illegible]

[illegible] ॥ १२ ॥

अर्थः— [illegible]

[illegible] ।
[illegible] ॥ १३ ॥

અર્થ:—જે સુખ આજ થવાનું છે તે કાલ સંભારવા યોગ્ય થવાનું છે, તે માટે પંડિત પુરૂષો ઉપસર્ગ રહિત મોક્ષનું સુખ વાંછે છે. ૪

नरविबुहेसरसुक्खं, दुक्खं परमत्थए तयं बिंति ।
परिणामदारुणमसा-सयं च जं ता अलं तेणं ॥ ५ ॥

અર્થ—પંડિત પુરૂષો માણસનું અને દેવતાઓનું જે સુખ છે તેને પરમાર્થ થકી દુઃખ જ કહે છે, કેમકે તે પરિણામે દારૂણ અને અશાશ્વત છે. તેથી તે સુખ વડે સર્યું. ૫

जं सासय-सुह-साहण,-माणा-आराहणं जिणिंदाणं ।
ता तीए जइयव्वं, जिणवयणविसुद्धबुद्धीहिं ॥ ६ ॥

અર્થ:—જિન વચનમાં નિર્મલ બુદ્ધિવાળા માણસોએ શાશ્વતા સુખનું સાધન જે જિનેન્દ્રોની આજ્ઞાનું આરાધન છે તે આજ્ઞા પાળવાને વિષે ઉદ્યમ કરવો. ૬

जं नाणदंसणाणं, चारित्ततवाण जिणपणीयाणं ।
जं आराहणमिणमो, आणाआराहणं बिंति ॥ ७ ॥

અર્થ:—જે જિનેશ્વરોએ કહેલા જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્ર, ને તપ તેઓનું જે આરાધન તેજ અહિં આજ્ઞાનું આરાધન કહેલું છે. ૭

पव्वज्जाए अब्भुज्जओवि, आराहओ अहासुत्तं ।
अब्भुज्जयमरणेणं, अविकलआराहणं लहइ ॥ ८ ॥

અર્થ— [illegible] (અભ્યુદ્યત) [illegible]
[illegible]

जे मणुयवयणे, अणुपयमाहि गहियं लिविं ।
मणवरिया इंगिनि. पाओवगमं च भरिदि ॥ ९ ॥

अर्थः [illegible]

[illegible]

[illegible]

मणुणिसामन्नं. पुरिस गहियामो न अविसारं ।
मणुयत्तस्स हुलिणी. संधिदियपमुज्ज गहियाइं ॥ १० ॥

अर्थः [illegible]

[illegible]

[illegible]

अमारकस्स स्थाने, यदुणाभेदि जं ममरिपाइं ।
समं अणुगमिन्ने. अरहन्निं भजिस्सामि ॥ ११ ॥

अर्थः [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] [illegible]-[illegible] ।
[illegible]-[illegible] [illegible] ॥ १२ ॥

अर्थः [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible], [illegible] [illegible] ।
[illegible], [illegible]-[illegible] ॥ १३ ॥
[illegible]-[illegible], [illegible]

अह सो आलोअणदोस–वज्जियं उज्जियं जहायरियं ।
बालुव्व बालकालाए, देइ आलोअणं सम्मं ॥ २२ ॥

અર્થ:—હવે તે આલોયણના દોષે કરીને રહિત, બાલકની માફક બાળપણના વખતથી જેવું આચરણ કર્યું હોય તેવું સમ્યક્ પ્રકારે આલોચન કરે. ૨૨

ठविए पायच्छित्ते, गणिणा गणि–संपया–समग्गेणं ।
सममणुमन्निय तवं, अपावभावो पुणो भणइ ॥ २३ ॥

અર્થ:—આચાર્યના સમગ્ર ગુણે સહિત આચાર્યે પ્રાયશ્ચિત આપે થકે, સમ્યક્ પ્રકારે તે પ્રાયશ્ચિત તપ આદરીને નિર્મલ ભાવવાળો તે શિષ્ય ફરીને કહે. ૨૩

दारुण–दुह–जलयर–नियर–भीम–भवजलहि–तारण-समत्थो
निप्पच्चवायपोए, महव्वए अम्ह उक्खिवसु ॥ २४ ॥

અર્થ:—દારૂણ દુઃખરૂપ જલચર જીવોના સમૂહથી ભયંકર ભવસાગરના સમુદ્રમાંથી તારવાને સમર્થ એવા ગુરૂ મહારાજ નિર્વિઘ્ન વહાણ સમાન મહાવ્રતને વિષે અમને મૂકો. ૨૪

जइवि स खंडियचंडो, अखंडमहव्वओ जई जइवि ।
पव्वज्जवइट्ठावण–उट्ठावणमरिहइ तहावि ॥ २५ ॥

અર્થ:— [illegible] ખંડ્યો [illegible] અખંડ મહા[illegible] છે, તો પણ પ્રવજ્યા વ્રતની ઉપસ્થાપનાને યોગ્ય [illegible]

[illegible] परिणामंमि, भिक्खा [illegible] जह निहिणा ।
[illegible]–गंमि [illegible] ॥ २६ ॥

[illegible]

[illegible]
[illegible] ॥ २७ ॥

[illegible]

[illegible]
[illegible] ॥ २८ ॥

[illegible]

[illegible]
[illegible] ॥ २९ ॥

[illegible]

[illegible]
[illegible]

नियदव्वमउव्व-जिणिंद-भवण-जिण-बिंब-वर-पइट्ठासु।
वियरइ पसत्थ-पुत्थय-सुतित्थ-तित्थयर-पूआसु ॥ ३१॥

અર્થ:—પ્રધાન જિનેંદ્ર પ્રસાદ, જિન બિંબ, અને ઉત્તમ પ્રતિષ્ઠાને વિષે તથા પ્રશસ્ત પુસ્તક લખાવવામાં, સુતીર્થમાં અને તીર્થંકરની પૂજાને વિષે શ્રાવક પોતાના દ્રવ્યને વાપરે. ૩૧

जइ सोऽवि सव्वविरइ-कयाणुराए सोविसुद्धमणकाए ।
छिन्नसयणाणुराए, विसयविसाए विरत्तो अ ॥ ३२॥

અર્થ:—જે તે શ્રાવક સર્વ વિરતિ સંયમને વિષે પ્રીતિવાળો, વિશુદ્ધ મન (વચન) અને કાયાવાળો, સ્વજન કુટુંબના અનુરાગ રહિત, વિષય ઉપર ખેદવાળો અને વૈરાગ્યવાળો. ૩૨

संथारयपव्वज्जं, पडिवज्जइ सोवि नियमनिरवज्जं ।
सव्वविरइप्पहाणं, सामाइयचरित्तमारुहइ ॥ ३३ ॥

અર્થ:—તે શ્રાવક સંથારા રૂપ દીક્ષાને અંગીકાર કરે અને નિયમ વડે દોષ રહિત સર્વ વિરતિ રૂપ પાંચ મહાવ્રતને પ્રધાન સામાયક ચારિત્ર અંગીકાર કરે. ૩૩

अह सो सामाइयधरो, पडिवन्नमहव्वओ अ जो साहू ।
देसविरओ अ चरिमं, पच्चक्खामित्ति निच्छइए ॥ ३४ ॥

અર્થ:—જે તે સામાયિક ચારિત્ર ધારણ કરનારો અને મહાવ્રતને અંગીકાર કરનારો જે સાધુ તથા છેલ્લું પચ્ચખ્ખાણ કરું એવા નિશ્ચયવાળો દેશ વિરતિ શ્રાવક. ૩૪

गुरु-गुण-गुरुणो गुरुणो, पय-पंकय-नमिय-मत्थए भणइ।
भयवं भत्तपरिन्नं तुम्हाणुमयं पवज्जामि ॥ ३५ ॥

[illegible]

[illegible] ॥ ३६ ॥

[illegible]

[illegible] ।
[illegible] ॥ ३७ ॥

[illegible]

[illegible] ।
[illegible] ॥ ३८ ॥

[illegible]

[illegible] ।
[illegible] ॥ ३९ ॥

[illegible]

હોય તે પરિણામે અશુચિ છે એમ જ્ઞાનમાં તત્પર થઈ શુભ ધ્યાન કરે; જે વિષાદ પામે તેને આવી ચોયણા (પ્રેરણા) આપવી. ૩૯

उअरमलसोहणट्ठा, समाहिपाणं मणुन्नमेसोऽवि ।
महुरं पज्जेयव्वो, मंदं च विरेयणं खमए ॥४०॥

અર્થ:—ઉદરમલની શુદ્ધિને અર્થે સમાધિપાન (સાકર વિગેરેનું પાણી) એને સારું હોય, તો તે મધુર પાણી પણ તેને પાવું અને થોડું વિરેચન કરાવવું. ૪૦

एल–तय–नागकेसर–तमालपत्तं ससक्करं दुद्धं ।
पाऊण कढिय–सीयल–समाहिपाणं तओ पच्छा ॥ ४१ ॥

અર્થ:—એલચી, તજ, નાગકેસર અને તમાલપત્રે સાકરવાળું દૂધ કરીને ટાઢું કરી પાઈએ તે સમાધિ પાણી કહીએ. (એ પીવાથી તાપ ઉપશમે) ત્યાર પછી:— ૪૧

महुरविरेयणमेसो, कायव्वो फोफलाइदव्वेहिं ।
निव्वाविओ अ अग्गी, समाहिमेसो सुहं लहइ ॥४२॥

અર્થ: [illegible] કરીને મધુર ઔષધનું વિરેચન કરાવવું [illegible] ઉદરનો અગ્નિ [illegible] થઈ [illegible]

[illegible] ।
[illegible] ॥ ७४ ॥

[illegible]

[illegible] ।
[illegible] ॥ ७५ ॥

[illegible]

[illegible] ।
[illegible] ॥ ७६ ॥

[illegible]

[illegible] ।
[illegible] ॥ ७७ ॥

[illegible]

[illegible] ।
[illegible] ॥ ७८ ॥

અર્થ:—આચાર્ય, ઉપાધ્યાય, શિષ્ય, કુલ અને ગણના ઉપર મેં જે કોઈ કષાય કર્યા હોય, તે સર્વે હું ત્રિવિધે (મન, વચન અને કાયા વડે) ખમાવું છું. ૪૮

सव्वे अवराहपए, खामेमि अहं खमेउ मे भयवं।
अहमवि खमामि सुद्धो, गुणसंघायस्स संघस्स ॥ ४९ ॥

અર્થ:—હે ભગવન! મારા સર્વે અપરાધના પદ (વાંક), હું ખમાવું છું માટે મને ખમો અને હું પણ ગુણના સમૂહ વાળા સંઘને શુદ્ધ થઈને ખમાવું છું. ૪૯

इय वंदण-खामण-गरिहणेहिं, भवसयसमज्जियं कम्मं।
उवणेइ खणेण खयं, मिगावई-राइपत्तिव्व ॥ ५० ॥

અર્થ:—આ રીતે વંદન, ખામણાં અને સ્વનિંદાઓ વડે સો ભવનું ઉપાર્જેલું કર્મ એક ક્ષણ માત્રમાં મૃગાવતી રાણીની પેઠે ક્ષય કરે છે. ૫૦

अह तस्स महव्वय-सुट्ठियस्स-जिण-वयण-भाविय-मइस्स।
पच्चक्खायाहारस्स, तिव्व-संवेग-सुहयस्स ॥ ५१ ॥

અર્થ:—એ મહાવ્રતને વિષે નિશ્ચલ રહેલા, જિન વચન વડે ભાવિત મનવાળા, આહારનાં પચ્ચક્ખાણ કરનાર અને તીવ્ર સંવેગ વડે શોભતા ને (આરાધના કરનાર)ને. ૫૧

आराहणलाभाओ, कयत्थमप्पाणयं मुणंतस्स।
कलुस-कल-तरण-लट्ठिं, अणुसट्ठिं देइ गणिवसभो ॥५२॥

અર્થ: [illegible] આરાધનાના લાભથી પોતાને કૃતાર્થ [illegible] કરાવે [illegible]. ૫૨

[illegible]

[illegible] ॥ ५३ ॥

[illegible]

[illegible] ॥ ५४ ॥

[illegible]

[illegible] ॥ ५५ ॥

[illegible]

[illegible] ॥ ५६ ॥

[illegible]

[illegible] ॥ ५७ ॥

दंसणभट्ठो भट्ठो, दंसणभट्ठस्स नत्थि निव्वाणं ।
सिज्झंति चरणरहिया, दंसणरहिया न सिज्झंति ॥ ६६ ॥

અર્થ:—દર્શન થકી ભ્રષ્ટ તે ભ્રષ્ટ જાણવો, કારણ કે સમકિતથી પડેલાને મોક્ષ નથી. ચારિત્રથી રહિત જીવ મુક્તિ પામે છે, પણ સમકિતથી રહિત જીવ મોક્ષ પામતા નથી. ૬૬

सुद्धे सम्मत्ते अविरओऽवि, अज्जेइ तित्थयरनामं ।
जह आगमेसिभद्दा, हरिकुल-पहु-सेणियाईया ॥ ६७ ॥

અર્થ:—શુદ્ધ સમકિત છતે અવિરતિ જીવ પણ તીર્થંકર નામ કર્મ ઉપાર્જન કરે છે. જેમ આગામી કાલમાં કલ્યાણ થવાનું છે જેમનું એવા હરિવંશના પ્રભુ એટલે કૃષ્ણ મહારાજ અને શ્રેણિક વિગેરે રાજાઓએ તીર્થંકર નામ કર્મ ઉપાર્જન કર્યું તેમ. ૬૭

कल्लाणपरंपरयं, लहंति जीवा विसुद्धसम्मत्ता ।
सम्म-दंसण-रयणं, नग्घइ ससुरासुरे लोए ॥ ६८ ॥

અર્થ:—નિર્મલ સમ્યક્ત્વવાળા જીવો કલ્યાણની પરંપરા પામે છે. (કેમકે) સમ્યગ્ દર્શન રૂપી રત્ન સુર અને અસુર લોકમાં અમૂલ્ય છે. ૬૮

तेलुक्कस्स पहुत्तं, लद्धूण वि परिवडंति कालेणं ।
सम्मत्ते पुण लद्धे, अक्खयसुक्खं लहइ मुक्खं ॥ ६९ ॥

અર્થ:—ત્રણ લોકની પ્રભુતા પામીને પણ કાલે કરીને તે પડે છે. પણ સમ્યક્ત્વ પામે છતે જીવ અક્ષય સુખવાળું મોક્ષ પામે છે. ૬૯

अरिहंत-सिद्ध-चेइय,-पवयण-आयरिय-सव्वसाहूसु ।
तिव्वं करेह भत्तिं, निक्कलुसेण भावेणं ॥ ७० ॥

[illegible]

पत्ताणि मा मयच्छ, जिणवत्ती तुम्ह निवारेउ ।
तुम्हाइं पसाएइं, पासेहि पवंगदुहाइं ॥ [illegible] ॥

[illegible]

तिमाणि कनिहनाम, निव्वियमाय तेस पत्तणा य ।
कि तुम्ह निवुत्तिवाना, निविसेहि सव्वभिमुहाम ? ॥ [illegible] ॥

[illegible]

[illegible] न [illegible] ।
[illegible] ॥ [illegible] ॥

[illegible]

[illegible] ।
[illegible] ॥ [illegible] ॥

[illegible]

ઇચ્છતો માણસ ઘી વિના ધાન્યની અને વાદળાં વિના વરસાદની ઇચ્છા કરે છે. ૭૪

उत्तम-कुल-संपत्तिं, सुहनिप्फत्तिं च कुणइ जिणभत्ती ।
मणियार-सिट्ठि-जीवस्स, दद्दुरस्सेव रायगिहे ॥ ७५ ॥

અર્થ:—રાજગૃહ નગરને વિષે મણિઆર શેઠનો જીવ જે દેડકો થયો હતો તેની જેમ શ્રી જિનેશ્વર મહારાજની ભક્તિ ઉત્તમ કુળમાં ઉત્પત્તિ અને ગુણની નિષ્પત્તિ કરે છે. ૭૫

आराहणा पुरस्सर-मणन्न-हियओ विसुद्धलेसाओ ।
संसार-क्खय-करणं, तं मा मुंची नमुक्कारं ॥ ७६ ॥

અર્થ:—આરાધનાપૂર્વક, બીજે ઠેકાણે ચિત્ત રોક્યા વિના, વિશુદ્ધ લેશ્યાથી સંસારના ક્ષયને કરનાર નવકારને તું મુક નહિ. ૭૬

अरिहंतनमुक्कारो, इक्कोवि हविज्ज जो मरणकाले ।
सो जिणवरेहिं दिट्ठो, संसारुच्छेयणसमत्थो ॥ ७७ ॥

અર્થ:—મરણની વખતે જો અરિહંતને એક પણ નમસ્કાર થાય તો તે સંસારનો નાશ કરવાને સમર્થ છે એમ જિનેશ્વર ભગવંતે કહ્યું છે. ૭૭

અર્થ:—જેમ વિધિએ આરાધેલા મંત્રવડે કૃષ્ણ સર્પ ઉપશમે છે, તેમ સારી રીતે આરાધેલા જ્ઞાન વડે મન રૂપી કૃષ્ણ સર્પ વશ થાય છે. ૮૩

जह मक्कडओ खणमवि, मज्झत्थो अच्छिउं न सक्केइ ।
तह खणमवि मज्झत्थो, विसएहिं विणा न होइ मणो ॥ ८४॥

અર્થ:—જેમ માંકડો ક્ષણ માત્ર પણ નિશ્ચલ રહી શકતો નથી, તેમ વિષયોના આનંદ વિના મન ક્ષણ માત્ર પણ મધ્યસ્થ (નિશ્ચલ) રહી શકતું નથી. ૮૪

तम्हा स उट्ठिउमणो, मणमक्कडओ जिणोवएसेणं ।
काउं सुत्तनिबद्धो, रामेयव्वो सुहे झाणे ॥ ८५

અર્થ:—તે માટે તે ઉઠતા મનરૂપી માંકડાને જિનના ઉપદેશ વડે દોરીથી બાંધેલો કરીને શુભ ધ્યાનને વિષે રમાડવો. ૮૫

सूई जहा ससुत्ता, न नस्सइ कयवरंमि पडियावि ।
जीवोऽवि तह ससुत्तो, न नस्सइ गओवि संसारे ॥ ८६ ॥

અર્થ:—જેમ દોરા સહિત સોય કચરામાં પડી હોય તો પણ ખોવાતી નથી, તેમ (શુભ ધ્યાન રૂપી) દોરા સહિત જીવ પણ સંસારને વિષે પડ્યો હોય તો પણ નાશ પામતો નથી. ૮૬

खंडसिलोगेहिं जवो, जइ ता मरणाउ रक्खिओ राया ।
पत्तो अ सुसामन्नं, किं पुण जिण-वुत्त-सुत्तेणं ॥८७॥

અર્થ:— [illegible] રાજાને મરણ [illegible], તો જિનેશ્વર [illegible] શું કહેવું ? ૮૭

सदा विरागरूपो, धर्मो नाम्नं गत पुरतं न ।
[illegible] ॥ ८८ ॥

[illegible]

[illegible] ॥ ८९ ॥

[illegible]

[illegible] ॥ ९० ॥

[illegible]

[illegible] ॥ ९१ ॥

[illegible]

[illegible]

પણ અસત્યવાદી લોકને વિષે પાખંડી અને ચંડાલ કહેવાય છે. ૧૦૦

अलियं सइंपि भणियं, विहणइ बहुआइं सच्चवयणाइं ।
पडिओ नरयंमि वसू, इक्केण असच्चवयणेण ॥ १०१ ॥

અર્થ:—એક વાર પણ બોલેલું જૂઠું ઘણા સત્ય વચનોનો નાશ કરે છે, કેમકે એક અસત્ય વચન વડે વસુ રાજા નરકને વિષે પડ્યો. ૧૦૧

मा कुणसु धीर बुद्धिं अप्पं व बहुं व परधणं घित्तुं ।
दंतंतरसोहणयं, किलिंचमित्तंपि अविदिन्नं ॥ १०२ ॥

અર્થ:—હે ધીર! થોડું કે વધારે પારકું ધન (જેવું કે) દાંત ખોતરવાને માટે એક સળી માત્ર પણ, અદત્ત (આપ્યા વિના) લેવાનો વિચાર ન કર. ૧૦૨

जो पुण अत्थं अवहरइ, तस्स सो जीवियंपि अवहरइ ।
जं सो अत्थकएणं, उज्झइ जीयं न उण अत्थं ॥ १०३ ॥

અર્થ:— વળી જે પુરુષ (પારકું) દ્રવ્ય હરણ કરે છે તે તેનું જીવિત પણ હરણ કરે છે. કારણ કે તે પુરુષ પૈસાને માટે જીવને ત્યાગ કરે છે, પણ પૈસાને મેલતો નથી. ૧૦૩

तो जीवदया-परमं, धम्मं गहिऊण गिन्ह माऽदिन्नं ।
जिण-गणहर-पडिसिद्धं, लोगविरुद्धं अहम्मं च ॥ १०४ ॥

અર્થ:— [illegible] પરમ ધર્મને ગ્રહણ કરીને અદત્ત [illegible] અને ગણધર ભગવાને તે નિષેધ્યું છે, [illegible] ૧૦૪

[illegible] ।
[illegible] ॥ १०५ ॥

[illegible]

[illegible] ।
[illegible] ॥ १०६ ॥

[illegible]

[illegible] ।
[illegible] ॥ १०७ ॥

[illegible]

[illegible] ।
[illegible] ॥ १०८ ॥

[illegible]

[illegible]

અર્થ:—રતિ અને અરતિરૂપ ચંચલ બે જીભવાલા, સંકલ્પ રૂપ પ્રચંડ ફણાવાલા, વિષયરૂપ બિલમાં વસનારા, મદરૂપ મુખવાલા અને ગર્વથી અનાદરરૂપ રોષવાલા. ૧૦૯

कामभुअंगेण दट्ठा, लज्जा-निम्मोय-दप्प-दाढेणं ।
भासंति नरा अवसा, दुस्सह-दुक्खावह-विसेण ॥ ११० ॥

અર્થ:—લજ્જા રૂપ કાંચલીવાલા, અહંકાર રૂપ દાઢવાલા અને દુઃસહ દુઃખકારક વિષવાલા કામરૂપી સર્પવડે ડસાએલા માણસો પરવશ થએલા દેખાય છે. ૧૧૦

रुद्द-नरय-वियणाओ, घोर-संसार-सायरुव्वहणं ।
संगच्छइ न पिच्छइ, तुच्छत्तं कामियसुहस्स ॥ १११ ॥

અર્થ:- રૌદ્ર નરકની વેદનાઓ અને ઘોર સંસાર સાગરનું વહન કરવું તેને પામે છે, પરંતુ કામિત સુખનું તુચ્છપણું જોતો નથી. ૧૧૧

वम्मह-सर-सय-विद्धो, गिद्धो वणिउव्व रायपत्तिए ।
पाउक्खालय गेहे, दुग्गंधे ऽणेगसो वसिओ ॥ ११२ ॥

અર્થ:- જેમ કામના સેંકડો બાણવડે વિંધાએલો અને મુગ્ધ બનેલો વણિક રાજાની રાણીએ પાયખાનાના ખાળની અંદર નાંખ્યો ને અનેક વાર તેને સહન કરતો ત્યાં રહ્યો. ૧૧૨

कामासत्तो न मुणइ, गम्मागम्मंपि वेसियाणुव्व ।
सिट्ठी कुबेरदत्तो, नियय-सुया-सुरय-रइ-रत्तो ॥ ११३ ॥

અર્થ:- [illegible] વેશ્યાના [illegible] પેઠે ગમ્ય અને [illegible] જાણતો નથી. જેમ કુબેરદત્ત શેઠ [illegible] ભોગવવા [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible], [illegible] मुख [illegible] ।
[illegible] [illegible] [illegible] ॥ १४ ॥

[illegible]

[illegible] [illegible], मां मुखं [illegible] ।
[illegible] [illegible] ॥ १५ ॥

[illegible]

[illegible] [illegible] ।
[illegible] [illegible] ॥ १६ ॥

[illegible]

[illegible] [illegible] ।
[illegible] [illegible] ॥ १७ ॥

[illegible]

भाल्लुंकीए करुणं, खज्जंतो घोरविअणत्तोवि ।
आराहणं पडिवन्नो, झाणेण अवंतिसुकुमालो ॥ १६० ॥

અર્થઃ—શિયાલણીથી અતિશય ખવાતા, ઘોર વેદના પામતા પણ અવંતિ સુકુમાલ ધ્યાનવડે આરાધના પામ્યા. ૧૬૦

मुग्गिल्लगिरिंमि सुकोसलो वि. सिद्धत्थ-दइयओ भयवं ।
वग्घीए खज्जंतो, पडिवन्नो उत्तमं अट्ठं ॥ १६१ ॥

અર્થઃ—સિદ્ધાર્થ (મોક્ષ) છે પ્યારું જેને એવા ભગવાન સુકોસલ પણ ચિત્રકૂટ પર્વતને વિષે વાઘણવડે ખવાતા મોક્ષ પ્રત્યે પામ્યા. ૧૬૧.

गुट्ठे पाओवगओ, सुबंधुणा गोमए पलिवियंमि ।
डज्झंतो चाणक्को, पडिवन्नो उत्तमं अट्ठं ॥ १६२ ॥

અર્થઃ—ગોકુલમાં પાદોપગમ અણસણ કરનાર ચાણક્ય મંત્રી સુબંધુ મંત્રીએ સળગાવેલાં છાણાંથી બળાયા છતાં ઉત્તમ અર્થને (આરાધકપણાને) પામ્યા. ૧૬૨

अवलंबिऊण सत्तं, तुमंपि ता धीर ! धीरयं कुणसु ।
भावेसु य नेगुन्नं, संसार-महा-समुद्दस्स ॥ १६३ ॥

અર્થઃ—તે કારણથી હે ધીર પુરુષ! તું પણ સત્વને આલંબીને ધીરપણું કર અને સંસારરૂપ મહા સમુદ્રનું નિર્ગુણપણું વિચાર. ૧૬૩

जम्म-जरा-मरण-जलो, अणाइमं वसणसावयाइन्नो ।
जीवाण दुक्खहेऊ, कट्ठं रुद्दो भवसमुद्दो ॥ १६४ ॥

[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] ।
[illegible] ॥ [illegible] ॥

[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] ।
[illegible] ॥ [illegible] ॥

[illegible]
[illegible]

[illegible] ।
[illegible] ॥ [illegible] ॥

[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] ।
[illegible] ॥ [illegible] ॥

અર્થ:—હવે (ગુરૂના ઉપદેશથી) મણિમય મંદિરને વિષે સુંદર રીતે સ્ફુરાયમાન જિન ગુણ રૂપ અંજન રહિત ઉદ્યોતવાળો વિનયવંત (આરાધક) પંચ નમસ્કારના સ્મરણ સહિત પ્રાણોનો ત્યાગ કરે. ૧૬૮

परिणामविसुद्धीए, सोहम्मे सुरवरो महिड्ढीओ ।
आराहिउण जायइ, भत्तपरिण्णं जहण्णं सो ॥ १६९ ॥

અર્થ:—તે (શ્રાવક) ભક્ત પરિજ્ઞાને જઘન્યથી આરાધીને પરિણામની વિશુદ્ધિવડે સૌધર્મ દેવલોકમાં મહર્દ્ધિક દેવતા થાય છે. ૧૬૯

उक्कोसेण गिहत्थो, अच्चुयकप्पंमि जायइ अमरो ।
निव्वाणसुहं पावइ, साहू सव्वट्ठसिद्धिं वा ॥ १७० ॥

અર્થ:—ઉત્કૃષ્ટપણે ભક્તપરિજ્ઞા આરાધીને ગૃહસ્થ અચ્યુત નામના બારમા દેવલોકમાં દેવતા થાય છે, અને જો સાધુ હોય તો ઉત્કૃષ્ટપણે મોક્ષનું સુખ પામે છે અથવા તો સર્વાર્થસિદ્ધને વિષે જાય છે. ૧૭૦

इअ जोइसरजिणवीर-भद्दभणियाणुसारिणीमिणमो ।
भत्तपरिण्णं धन्ना, पढंति भावंति सेवंति ॥ १७१ ॥

गर्भितार्थ निगमं च, गाढार्थं गम्भीरमतं ।
ग्रामार्थो विदित, ग्रामस्थाने स्थ्य दिवाकं ॥ १८२ ॥

[illegible]
[illegible]
[illegible]

॥ श्रीवीरभद्रसुभाषितसंग्रह स्वर-नीतिः समाप्ता ॥ १ ॥

॥ २ चउसरण-पयन्नो ॥

(चतुःशरण-प्रकीर्णकम्)

सावज्जजोगविरई, उक्कित्तण-गुणवओ अ पडिवत्ती।
खलियस्स निंदणा वण,-तिगिच्छ गुणधारणा चेव ॥ १ ॥

અર્થ:—પાપ વ્યાપારથી નિવર્તવા રૂપ સામાયક નામે પહેલું
આવશ્યક, ચોવીસ તીર્થંકરના ગુણોનું ઉત્કીર્તન કરવા રૂપ ચઉવિસથ્થો
નામનું બીજું આવશ્યક, ગુણવંત ગુરૂની વંદના રૂપ વંદનક નામનું
ત્રીજું આવશ્યક, લાગેલા અતિચાર રૂપ દોષની નિંદા રૂપ પ્રતિક્રમણ
નામનું ચોથું આવશ્યક, ભાવ ઘા એટલે આત્માને લાગેલ ભારે
દૂષણ મટાડનાર કાઉસ્સગ્ગ નામનું પાંચમું આવશ્યક, અને ગુણને
ધારણ કરવા રૂપ પચ્ચક્ખાણ નામનું છઠ્ઠું આવશ્યક નિશ્ચે કરી
કહેવાય છે. ૧

चारित्तस्स विसोही, कीरइ सामाइएण किल इहयं।
सावज्जेयर-जोगाण,-वज्जणा-सेवणत्तणओ ॥ २ ॥

અર્થ:- આ જિનશાસનમાં સામાયિક વડે નિશ્ચે ચારિત્રની
વિશુદ્ધિ કરાય છે. તે સાવદ્ય યોગનો ત્યાગ કરવાથી અને નિરવદ્ય
યોગો સેવવાથી થાય છે. ૨

दंसणयारविसोही, चउवीसायत्थएण किज्जइ य।
अच्चब्भुय-गुण-कित्तण,-रूवेणं जिणवरिंदाणं ॥ ३ ॥

अर्थः [illegible]

[illegible]

[illegible] ॥ ४ ॥

अर्थः [illegible]

[illegible]

[illegible] ॥ ५ ॥

अर्थः [illegible]

[illegible]

[illegible] ॥ ६ ॥

अर्थः [illegible]

[illegible]

[illegible] ॥ ७ ॥

अर्थः [illegible]

અર્થ:—ત્રણ ભુવનના મસ્તકે (સિદ્ધશિલાને વિષે) રહેલા, અને પરમપદ એટલે મોક્ષને પામેલા, અચિંત્ય બળવાલા, મંગળકારી સિદ્ધ પદમાં રહેલા, અને અનંત સુખે કરી પ્રશસ્ત સિદ્ધો મને શરણ હો. ૨૫

मूलुक्खय पडिवक्खा, अमूढलक्खा सजोगिपच्चक्खा ।
साहाविअत्तसुक्खा, सिद्धा सरणं परममुक्खा ॥ २६ ॥

અર્થ:—રાગ દ્વેષ રૂપ શત્રુને મૂળમાંથી ઉખેડી નાખનાર, અમૂઢ લક્ષ્યવાળા (સદા ઉપયોગવંત) સયોગી કેવળીઓને પ્રત્યક્ષ જણાતા, સ્વભાવિક સુખનો અનુભવ કરનાર ઉત્કૃષ્ટ મોક્ષવાળા સિદ્ધો (મને) શરણ હો. ૨૬

पडिपिल्लिअ-पडिणीआ, समग्ग-झाणग्गि-दड्ढ-भव-बीआ ।
जोईसरसरणीआ, सिद्धा सरणं सुमरणीआ ॥ २७ ॥

અર્થ:—રાગાદિક શત્રુઓનો તિરસ્કાર કરનાર, સમગ્ર ધ્યાનરૂપ અગ્નિ વડે ભવ બીજ (કર્મ)ને બાળી નાખનાર, યોગીશ્વરોને આશ્રય કરવા યોગ્ય અને સર્વ પ્રાણીઓને સ્મરણ કરવા યોગ્ય સિદ્ધો મને શરણ હો. ૨૭

पाविअपरमाणंदा, गुणनीसंदा विभिन्न(वि)भवकंदा ।
लहुई-कय-रवि-चंदा, सिद्धा सरणं खविअदंदा ॥ २८ ॥

અર્થ:—[illegible] પામેલા, ગુણના સાર રૂપ, [illegible] નાશ કરનાર, કેવળજ્ઞાનના પ્રકાશથી સૂર્ય અને ચંદ્ર[illegible] કરનાર, [illegible] નાશ કરનારા સિદ્ધો મને શરણ હો. ૨૮

चउदस-दस-नव-पुव्वी, दुवालसिक्कारसंगिणो जे अ।
जिणकप्पाहालंदि अ, परिहारविसुद्धिसाहू अ ॥ ३३ ॥

અર્થ—ચૌદ પૂર્વી, દસ પૂર્વી અને નવ પૂર્વી, અને વળી જે બાર અંગ ધરનાર અને અગિયાર અંગ ધરનાર, જિનકલ્પી, યથાલંદી તથા પરિહાર વિશુદ્ધિ ચારિત્રવાળા સાધુઓ. ૩૩

खीरासव-महुआसव,-संभिन्नसोअ-कुट्ठबुद्धी अ।
चारण-वेउव्वि-पयाणु,-सारिणो साहुणो सरणं ॥ ३४ ॥

અર્થ—ક્ષીરાશ્રવ લબ્ધિવાળા, મધ્વાશ્રવ લબ્ધિવાળા, સંભિન્નશ્રોત લબ્ધિવાળા, કોષ્ટબુદ્ધિવાળા, ચારણ મુનિઓ, વૈક્રિય લબ્ધિવાળા અને પદાનુસારી લબ્ધિવાળા સાધુઓ મને શરણ હો. ૩૪

उज्झिअ-वइर-विरोहा, निच्चमदोहा पसंतमुहसोहा।
अभिमय-गुण-संदोहा हयमोहा साहुणो सरणं ॥ ३५ ॥

અર્થ—વૈર વિરોધ ત્યજનાર, હમેશાં અદ્રોહ વૃત્તિવાળા, અતિશય શાંત મુખની શોભાવાળા, ગુણના સમૂહનું બહુ માન કરનાર અને મોહને હણનાર સાધુઓ (મને) શરણ હો. ૩૫

खंडिअ-सिणेह-दामा, अकामधामा निकामसुहकामा।
सुपुरिसमणाभिरामा, आयारामा मुणी सरणं ॥ ३६ ॥

[illegible]

मिल्हिअ-विसय-कसाया, उज्झिअ-घरघरणि-संग-सुहसाया।
अकलिअ-हरिस-विसाया, साहू सरणं गयपमाया ॥ ३७ ॥

पवरसुकएहिं पत्तं, पत्तेहिवि नवरि केहिवि न पत्तं ।
तं केवलिपन्नत्तं, धम्मं सरणं पवन्नोऽहं ॥ ४२ ॥

અર્થ:—અતિ ઉત્કૃષ્ટ પુન્યવડે પામેલો, વળી કેટલાક પાત્ર (ભાગ્યવાળા) પુરુષોએ પણ નહિ પામેલો કેવળી ભગવાને પ્રરૂપેલો તે ધર્મ હું શરણપણે અંગીકાર કરું છું. ૪૨

पत्तेण अपत्तेण य, पत्ताणि य जेण नरसुरसुहाइं ।
मुक्खसुहं पुण पत्तेण. नवरि धम्मो स मे सरणं ॥ ४३ ॥

અર્થ:—જે ધર્મ પામી અને પામ્યા વિના પણ જેણે માણસ અને દેવતાના સુખોને મેળવ્યાં, પરંતુ મોક્ષસુખ તો ધર્મ પામેલાઓએજ મેળવ્યું તે ધર્મ મારે શરણ હો. ૪૩

निद्दलिअकलुस-कम्मो, कय-सुह जम्मो खली-कय-अहम्मो ।
पमुह-परिणाम-रम्मो, सरणं मे होउ जिणधम्मो ॥ ४४ ॥

અર્થ:—મલીન કર્મોનો નાશ કરનાર, જન્મને પવિત્ર કરનાર, અધર્મને દૂર કરનાર પ્રશમાદિક પરિણામે સુંદર જિન ધર્મ મને શરણ હો. ૪૪

कालत्तएवि न मयं, जम्मण जरा-मरण वाहि-सय-समयं ।
अमयं व बहुमयं, जिणमयं च सरणं पवन्नोऽहं ॥ ४५ ॥

અર્થ:—[illegible] ૪૫

पसमिअकामपमोहं, दिट्ठादिट्ठेसु न कलियविरोहं ।
सिव-सुह-फलय-ममोहं, धम्मं सरणं पवन्नोऽहं ॥ ४६ ॥

ત્રણે કાળમાં કર્યું હોય તે ત્રણે પ્રકારે (મન, વચન, ને કાયાએ કરી) અમે અનુમોદીએ છીએ ૫૮

सुहपरिणामो निच्चं, चउसरणगमाइ आयरं जीवो ।
कुसलपयडीउ वंधइ, वद्धाउ सुहाणुवंधाउ ॥ ५९ ॥

અર્થ:—નિરંતર શુભ પરિણામવાળો જીવ ચાર શરણની પ્રાપ્તિ વગેરેને આચરતો પુન્ય પ્રકૃતિઓને બાંધે છે અને (અશુભ) બાંધેલીને શુભ અનુબંધવાળી કરે છે. ૫૯

मंदणुभावा वद्धा, तिव्वाणुभावा उ कुणइ ता चेव ।
असुहाउ निरणुवंधाउ, कुणइ तिव्वाउ मंदाउ ॥ ६० ॥

અર્થ:—વળી તે શુભ પરિણામવાળો જીવ જે (શુભ) પ્રકૃતિઓ મંદ રસવાળી બાંધી હોય તેને જ તીવ્ર રસવાળી કરે છે, અને અશુભ (મંદ રસવાળી) પ્રકૃતિઓને અનુબંધ રહિત કરે છે, અને તીવ્ર રસવાળીને મંદ રસવાળી કરે છે. ૬૦

ता एयं कायव्वं, वुहेहि निच्चंपि संकिलेसम्मि ।
होइ तिकालं सम्मं, असंकिलेसंमि सुकयफलं ॥ ६१ ॥

અર્થ:—તે માટે પંડિતોએ હંમેશાં સંક્લેશમાં (રાગાદિ કારણમાં) એ કરવું, અસંક્લેશપણામાં પણ ત્રણ કાળ આની રીતે કરવું તે સુકૃત ફલ (પુન્યાનુબંધિ પુન્ય) વાળું થાય છે. ૬૧

चउरंगो जिणधम्मो, न कओ चउरंगसरणमवि न कयं ।
चउरंगभवुच्छेओ, न कओ हा हारिओ जम्मो ॥ ६२ ॥

ત્રણે કાળમાં કર્યું હોય તે ત્રણે પ્રકારે (મન, વચન, ને કાયાએ કરી) અમે અનુમોદીએ છીએ ૫૮

सुहपरिणामो निच्चं, चउसरणगमाइ आयरं जीवो।
कुसलपयडीउ बंधइ, बद्धाउ सुहाणुबंधाउ ॥ ५९ ॥

અર્થ:—નિરંતર શુભ પરિણામવાળો જીવ ચાર શરણની પ્રાપ્તિ વગેરેને આચરતો પુન્ય પ્રકૃતિઓને બાંધે છે અને (અશુભ) બાંધેલીને શુભ અનુબંધવાળી કરે છે. ૫૯

मंदणुभावा बद्धा, तिव्वाणुभावाउ कुणइ ता चेव।
असुहाउ निरणुबंधाउ, कुणइ तिव्वाउ मंदाउ ॥ ६० ॥

અર્થ:—વળી તે શુભ પરિણામવાળો જીવ જે (શુભ) પ્રકૃતિઓ મંદ રસવાળી બાંધી હોય તેનેજ તીવ્ર રસવાળી કરે છે, અને અશુભ (મંદ રસવાળી) પ્રકૃતિઓને અનુબંધ રહિત કરે છે, અને તીવ્ર રસવાળીને મંદ રસવાળી કરે છે. ૬૦

ता एयं कायव्वं, बुहेहि निच्चंपि संकिलेसम्मि।
होइ तिकालं सम्मं, असंकिलेसंमि सुकयफलं ॥ ६१ ॥

અર્થ:—તે માટે પંડિતોએ હંમેશાં સંક્લેશમાં (રોગાદિ કારણમાં) એ કરવું, અસંક્લેશપણામાં પણ ત્રણ કાળ સારી રીતે કરવું તે સુકૃત ફળ (પુન્ય બંધાવવાનું કારણ) થાય છે. ૬૧

चउरंगो जिणधम्मो, न कओ चउरंगसरणमवि न कयं।
चउरंगभवुच्छेओ, न कओ हा हारिओ जम्मो ॥ ६२ ॥

॥ ३ महापच्चक्खाण पयन्नो ।

एस करेमि पणामं, तित्थयराणं अणुत्तरगईणं ।
सव्वेसिं च जिणाणं, सिद्धाणं संजयाणं च ॥ १ ॥

અર્થ:—આ હું ઉત્કૃષ્ટ ગતિવાલા તીર્થંકરોને, સર્વ જિનોને સિદ્ધોને અને સંયતો (સાધુઓ) ને નમસ્કાર કરું છું. ૧

सव्वदुक्खप्पहीणाणं, सिद्धाणं अरहओ नमो ।
सद्दहे जिणपन्नत्तं, पच्चक्खामि य पावगं ॥ २ ॥

અર્થ:—સર્વ દુઃખ રહિત એવા સિદ્ધોને અને અરિહંતોને નમસ્કાર થાઓ, જિનેશ્વર ભગવાને ભાખેલું સર્વ સદહું છું, અને પાપના યોગને પચ્ચખ્ખું છું. ૨

जं किंचिवि दुच्चरियं, तमहं निंदामि सच्च(व्व)भावेणं ।
सामाइयं च तिविहं, करेमि सव्वं निरागारं ॥ ३ ॥

અર્થ:—જે કંઈ પણ મારું આચરણ મારાથી થયું હોય તે હું સાચા ભાવથી નિંદુ છું, અને મન, વચન ને કાયા એ ત્રણ પ્રકારે સર્વ નિરાગાર (આગાર રહિત) સામાયક હું કરું છું. ૩

बाहिरब्भिंतरं उवहिं, सरीरादि सभोअणं ।
मणसा वयकाएणं, सव्वं तिविहेण वोसिरे ॥ ४ ॥

અર્થ:—બાહ્ય ઉપધિ (વસ્ત્રાદિક), અભ્યંતર ઉપધિ (ક્રોધાદિ

અર્થ:—ઉપધી, શરીર અને ચતુર્વિધ આહાર, અને સર્વ દ્રવ્યોને વિષે મમતા તે સર્વને જાણીને ત્યાગ કરૂં છું. ૯

ममत्तं परिजाणामि, निम्ममत्ते उवट्ठिओ ।
आलंवणं च मे आया, अवसेसं च वोसिरे ॥ १० ॥

અર્થ:—નિર્મમપણાને વિષે ઉદ્યમવંત થએલો હું મમતાનો સમસ્ત પ્રકારે ત્યાગ કરૂં છું. એક મારે આત્માનું જ આલંબન છે; બીજું સર્વ વોસિરાવું છું. ૧૦

आया मे जं नाणे, आया मे दंसणे चरित्ते ।
आया पच्चक्खाणे, आया मे संजमे जोगे ॥ ११ ॥

અર્થ:—મારૂં જે જ્ઞાન તે મારો આત્મા છે, આત્મા તેજ મારૂં દર્શન અને ચારિત્ર છે, આત્મા તેજ પચ્ચક્ખાણ છે. આત્મા તેજ મારૂં સંજમ અને તેજ મારો જોગ છે. ૧૧

मूल-गुण-उत्तर-गुणे, जे मे नाराहिआ पमाएणं ।
ते सव्वे निंदामि, पडिक्कमे आगमिस्साणं ॥ १२ ॥

અર્થ:—મૂલ ગુણ અને ઉત્તર ગુણ જે મેં પ્રમાદથી ન આરાધ્યા હોય તે સર્વને હું નિંદું છું અને આગામી કાલને [illegible] ૧૨

इक्कोहं नत्थि मे कोइ न चाहमवि कस्सइ ।
एवं अदीणमणसो, अप्पाणमणुसासए ॥ १३ ॥

અર્થ: [illegible] ૧૩

पीअं थणयच्छिरं, सागरसलिलाओ बहुतरं हुज्जा ।
संसारंमि अणंते, माईणं अन्नमन्नाणं ॥ ३७ ॥

અર્થ:—આ અનંત સંસારને વિષે નવી નવી માતાઓનાં દૂધ જીવે પીધાં તે સમુદ્રના પાણીથી પણ વધારે થાય છે. ૩૭

बहुसोवि मए रुण्णं, पुणो पुणो तासु तासु जाईसु ।
नयणोदयंपि जाणसु, बहुअरं सागरजलाओ ॥ ३८ ॥

અર્થ:—તે તે જાતિઓમાં વારંવાર મેં ઘણું રૂદન કર્યું તે નેત્રના આંસુનું પાણી પણ સમુદ્રના પાણીથી વધારે જાણવું. ૩૮

नत्थि किर सो पएसो, लोए वालग्गकोडिमित्तोवि ।
संसारे संसरंतो, जत्थ न जाओ मओ वावि ॥ ३९ ॥

અર્થ:—એવો કોઈ પણ વાળના અગ્ર ભાગ જેટલો પ્રદેશ નથી કે જ્યાં સંસારમાં ભમતો જીવ જન્મ્યો નથી અને મર્યો નથી. ૩૯

चुलसीइं किर लोए, जोणीणं पमुहसयसहस्साइं ।
इक्किक्कंपि अ इत्तो, अणंतखुत्तो समुप्पन्नो ॥ ४० ॥

અર્થ:—લોકને વિષે ખરેખર ચોરાશી લાખ જીવા યોનિયો છે, તેમાંની એકેક યોનિમાં જીવ અનંતી વાર ઉત્પન્ન થયો છે. ૪૦

उड्ढमहे तिरिअंमि अ, मयाइं बहुयाइं बालमरणाइं ।
तो ताइं संभरंतो, पंडिअमरणं मरीहामि ॥ ४१ ॥

અર્થ:—ઉર્ધ્વ લોકને વિષે, અધો લોકને વિષે અને તિર્યગ્ લોકને વિષે હું ઘણું બાલ મરણ પામ્યો છું, તે તે મરણોને સંભારતો, પંડિત મરણે હું મરીશ. ૪૧

[illegible] ।
[illegible] ॥ [illegible] ॥

[illegible]

[illegible] ।
[illegible] ॥ [illegible] ॥

[illegible]

[illegible] ।
[illegible] ॥ [illegible] ॥

[illegible]

[illegible] ।
[illegible] ॥ [illegible] ॥

[illegible]

[illegible] ।
[illegible] ॥ [illegible] ॥

અર્થ:—તિર્યંચની ગતિમાં ઉદ્વેગના કરનારા જન્મ અને મરણ છે, અથવા અનેક વેદનાઓ છે એ સંભારતો હું પંડિત મરણ મરીશ. ૪૬

उव्वेवणयं जम्मणमरणं, मणुएसु वेअणाओ वा ।
एआइं संभरंतो, पंडियमरणं मरीहामि ॥ ४७ ॥

અર્થ:—મનુષ્યની ગતિમાં જન્મ અને મરણ છે અથવા વેદનાઓ છે, એ સંભારતો હું પંડિત મરણ મરીશ. ૪૭

उव्वेवणयं जंमणमरणं, चवणं च देवलोगाओ ।
एआइं संभरंतो, पंडियमरणं मरीहामि । ॥ ४८ ॥

અર્થ—દેવલોકમાં જન્મ, મરણ ઉદ્વેગ કરનાર છે અને દેવલોકથી ચવવું થાય છે એ સંભારતો હું પંડિત મરણ મરીશ. ૪૮

इक्कं पंडियमरणं, छिंदइ जाइ–सयाइं बहुआइं ।
तं मरणं मरियव्वं, जेण मओ सम्मओ होइ ॥ ४९ ॥

અર્થ—એક પંડિત મરણ ઘણા સેંકડો જન્મોને (મરણોને) છેદે છે. તે મરણ મરવું જોઈએ કે જે મરણ વડે મરેલો શુભ મરણવાળો થાય. ૪૯

कइआ णु तं सुमरणं, पंडिअमरणं जिणेहिं पन्नत्तं ।
सुद्धो उद्धिअसल्लो, पाओवगओ मरीहामि ॥ ५० ॥

અર્થ:—ક્યારે તે શુભ મરણ કે જિનેશ્વર ભગવાનોએ કહેલું શુભ મરણ–પંડિત મરણ, તેને શુદ્ધ થયેલો અને શલ્ય રહિત થયેલો હું પાદપોપગમ અનશન કરીને મરણ પામીશ. ૫૦

[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]

[illegible]

વડે જેમ લવણ સમુદ્ર તૃપ્ત થતો નથી, તેમ આ જીવ કામ ભોગો વડે તૃપ્ત થઈ શકતો નથી. ૫૫

तणकट्टेण व अग्गी, लवणजलो वा नईसहस्सेहिं ।
न इमो जीवो सक्को, तिप्पेउं अत्थसारेणं ॥ ५६ ॥

અર્થ—તૃણ અને કાષ્ટ વડે જેમ અગ્નિ, અથવા હજારો નદીઓ વડે જેમ લવણ સમુદ્ર તૃપ્ત થતો નથી, તેમ આ જીવ દ્રવ્ય વડે તૃપ્ત થતો નથી. ૫૬

तणकट्टेण व अग्गी, लवणजलो वा नईसहस्सेहिं ।
न इमो जीवो सक्को, तिप्पेउं गंधमल्लेहिं ॥ ५७ ॥

અર્થ—તૃણ અને કાષ્ટ વડે જેમ અગ્નિ, અથવા હજારો નદીઓ વડે જેમ લવણ સમુદ્ર તૃપ્ત થતો નથી, તેમ આ જીવ ગંધમાલ્યોના ભોગવડે તૃપ્ત થતો નથી. ૫૭

तणकट्टेण व अग्गी, लवणजलो वा नईसहस्सेहिं ।
न इमो जीवो सक्को, तिप्पेउं भोअणविहीए ॥ ५८ ॥

અર્થ:--તૃણ અને કાષ્ટવડે જેમ અગ્નિ, અથવા હજારો નદીઓવડે જેમ લવણસમુદ્ર તૃપ્ત થતો નથી, તેમ આ જીવ ભોજનવિધિવડે તૃપ્ત થતો નથી. ૫૮

वलयामुहसामाणो दुप्पूरो व णरओ अपरिमिज्जो ।
न इमो जीवो सक्को, तिप्पेउं गंधमल्लेहिं ॥ ५९ ॥

અર્થ:—[illegible] તૃપ્ત થઈ શકતો નથી. ૫૯

અર્થ:—દૂધ, દહીં, અને શેરડીના રસ સમાન સ્વાદિષ્ટ મોટા સમુદ્રોને વિષે ઘણીવાર હું ઉત્પન્ન થયો તોપણ શીતળ જળવડે મારી તૃષ્ણા ન છીપી. ૬૪

तिविहेण य सुहमउलं, तम्हा काम-रइ-विसय-सुक्खाणं ।
बहुसो सुहमणुभूअं, न य सुहतण्हा परिच्छिण्णा ॥६५॥

અર્થ:—મન, વચન ને કાય એ ત્રણ પ્રકારે કામ ભોગના વિષય સુખોના અતુલ સુખને મેં બહુવાર અનુભવ્યાં તો પણ સુખની તૃષ્ણા શમી નહિ. ૬૫

जा काइ पत्थणाओ, कया मए राग-दोस-वसएण ।
पडिबंधेण बहुविहं, तं निंदे तं च गरिहामि ॥६६॥

અર્થ:—જે કોઈ પ્રાર્થના મેં રાગ દ્વેષને વશ થઈ પ્રતિબંધે કરી ઘણા પ્રકારે કરી હોય તે હું નિંદુ છું અને ગુરુની સાક્ષીએ ગરહું છું. ૬૬

हंतूण मोहजालं, छित्तूण य अट्ठकम्मसंकलिअं ।
जंमणमरणरहट्टं, भित्तूण भवाउ मुच्चिहिसि ॥६७॥

અર્થ:—મોહજાળને હણીને, આઠ કર્મોની સાંકળને છેદીને અને જન્મ મરણરૂપી અરહટ્ટને ભાંગીને તું સંસારથી મુકાઈશ. ૬૭

पंच य महव्वयाइं, तिविहं तिविहेण चारुहेऊणं ।
मण-वयण-काय-गुत्तो, सज्जो मरणं परिच्छिज्जा ॥६८॥

અર્થ:—પાંચ મહાવ્રતોને ત્રિવિધે ત્રિવિધે આરોપીને મન વચન અને કાય ગુપ્તિવંત [illegible] મરણને આદરે. ૬૮

અર્થ:—તેજો લેશ્યા, પદ્મ લેશ્યા અને શુક્લ લેશ્યા તથા ધર્મ ધ્યાન ને શુક્લ ધ્યાનને આદરતો અને તે સહિત પંચ મહાવ્રતનું રક્ષણ કરું. ૭૩

मणसा मणसच्चविऊ, वायासच्चेण करणसच्चेण ।
तिविहेण वि सच्चविऊ, रक्खामि महव्वए पंच ॥ ७४ ॥

અર્થ:—મનવડે મનને સત્યપણે, વચન સત્યપણે ને કર્તવ્ય સત્યપણે એ ત્રણ પ્રકારે સત્યપણે પ્રવર્તતો તથા જાણતો પંચ મહાવ્રતનું રક્ષણ કરું. ૭૪

सत्त–भय–विप्पमुक्को, चत्तारि निरुंभिऊण य कसाए ।
अट्ठ–मय–ट्ठाण–जढो, रक्खामि महव्वए पंच ॥ ७५

અર્થ:—સાત ભયથી રહિત ચાર કષાયને રોકીને, આઠ મદના સ્થાનક રહિત થએલો હું પંચ મહાવ્રતનું રક્ષણ કરું છું. ૭૫

गुत्तीओ समिई भावणाओ, नाणं च दंसणं चेव ।
उवसंपत्तो जुत्तो, रक्खामि महव्वए पंच ॥ ७६

અર્થ:—ત્રણ ગુપ્તિ, પાંચ સમિતી, પચ્ચીશ ભાવનાઓ, જ્ઞાન અને દર્શનને આદરતો અને તે સહિત હું પંચ મહાવ્રત રક્ષણ કરું છું. ૭૬

एवं तिदंडविरओ, तिकरणसुद्धो तिसल्लनिस्सल्लो ।
तिविहेण अप्पमत्तो, रक्खामि महव्वए पंच ॥ ७७

અર્થ:—એ પ્રમાણે ત્રણ દંડથી વિરક્ત, ત્રિકરણ શુદ્ધ, ત્રણ શલ્ય રહિત અને ત્રિવિધે અપ્રમત્ત એવો હું પંચ મહાવ્રતનું રક્ષણ કરું છું. ૭૭

इक्कं पंडियमरणं, पडिवज्जिअ सुपुरिसो असंभंतो ।
खिप्पं सो मरणाणं काही अंतं अणंताणं ॥ ९१ ॥

અર્થ:—એક પંડિત મરણને આદરીને તે અસંભ્રાંત સુપુરુષ જલદીથી અનંત મરણોનો અંત કરશે. ૯૧

किं तं पंडियमरणं, काणि व आलंबणाणि भणिआणि ।
एयाइं नाऊणं, किं आयरिआ पसंसंति ॥ ९२ ॥

અર્થ:—તે કેવું પંડિત મરણ અને તેનાં કેવાં આલંબન કહ્યાં છે એ બધાં જાણીને આચાર્યો કોની પ્રશંસા કરે. ૯૨

अणसण-पाओवगमं, आलंबण-झाण-भावणाओ अ ।
एआइं नाऊणं, पंडियमरणं पसंसंति ॥ ९३ ॥

અર્થ:—પાદોપગમ અણશણ, ધ્યાન અને ભાવનાઓ તે આલંબન છે, એટલાં વાનાં જાણીને (આચાર્યો) પંડિત મરણને પ્રશંસે છે. ૯૩

इंदिय-सुह-साउलओ, घोर-परीसह-पराइ-अपरज्झो ।
अकय-परिकम्म-कीवो, मुज्झइ आराहणाकाले ॥ ९४ ॥

અર્થ:—ઈંદ્રિયની સુખ શાતામાં આકુલ, વિષમ પરિસહને સહેવાને પરવશ થઈ ગએલો અને સંજમ જોગે નથી પાળ્યું એવો કિલબ (કાયર) માણસ આરાધનાના વખતે મુંઝાય છે. ૯૪

लज्जा य गारवेण य, बहुस्सुयमएण वा वि दुच्चरिअं ।
जे न कहंति गुरूणं, न हु ते आराहगा हुंति ॥ ९५ ॥

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

इक्कं पंडिअमरणं, पडिवज्जिअ सुपुरिसो असंभंतो ।
खिप्पं सो मरणाणं काही अंतं अणंताणं ॥ ९१ ॥

અર્થ:—એક પંડિત મરણને આદરીને તે અસંભ્રાંત સુપુરૂષ જલદીથી અનંત મરણોનો અંત કરશે. ૯૧

किं तं पंडियमरणं, काणि व आलंबणाणि भणिआणि ।
एयाइं नाऊणं, किं आयरिआ पसंसंति ॥ ९२ ॥

અર્થ:—તે કેવું પંડિત મરણ અને તેનાં કેવાં આલંબન કહ્યાં છે એ બધાં જાણીને આચાર્યો કોની પ્રશંસા કરે. ૯૨

अणसण-पाओवगमं, आलंबण-झाण-भावणाओ अ ।
एआइं नाऊणं, पंडियमरणं पसंसंति ॥ ९३ ॥

અર્થ:—પાદોપગમ અણસણ, ધ્યાન અને ભાવનાઓ તે આલંબન છે, એટલાં વાનાં જાણીને (આચાર્યો) પંડિત મરણને પ્રશંસે છે. ૯૩

इंदिय-सुह-साउलओ, घोर-परीसह-पराइ-अवरज्झो ।
अकय-परिकम्म-कीवो, मुज्झइ आराहणाकाले ॥ ९४ ॥

અર્થ:—ઇંદ્રિયનાં સુખ [illegible] આકુળ, [illegible] પરિષહને [illegible] [illegible] ([illegible]) [illegible] સમયે મુંઝાય છે. ૯૪

लज्जाइ गारवेण य, बहुस्सुयमएण वा वि दुच्चरियं ।
जे न कहंति गुरूणं, न हु ते आराहगा हुंति ॥ ९५ ॥

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

કોઈ મુનિ જ્યારે પ્રમાદી થાય ત્યારે ઇંદ્રિયો રૂપી-ચોરો (તેના) તપ સંયમનો નાશ કરે છે. ૯૯

जिण–वयण–मणुगय–मई, ज वेलं होइ संवरपविट्ठो।
अग्गीव वाउसहिओ, समूलडालं डहइ कंम ॥ १००॥

અર્થ:—જિન વચનને અનુસરતી મતિ વાળો પુરુષ જે વેલા સંવરમાં પેઠેલો હોય તે વેળા વાયરા સહિત અગ્નિની પેઠે મૂલ અને ડાલાં સહિત કર્મને બાળી મૂકે છે. ૧૦૦

जह डहह वाउसहिओ, अग्गी रुक्खे वि हरिअवणसंडे।
तह पुरिसक्कारसहिओ, नाणं कम्मं खयं नेइ ॥ १०१ ॥

અર્થ:—જેમ વાયુ સહિત અગ્નિ લીલાં વનખંડનાં વૃક્ષોને પણ બાળે છે, તેમ પુરુષાકાર (ઉદ્યમ) સહિત માણસ જ્ઞાનવડે કર્મનો ક્ષય કરે છે. ૧૦૧

जं अन्नाणी कंमं, खवेइ बहुयाइं वासकोडोहिं।
तं नाणी तिहिं गुत्तो, खवेइ ऊसासमित्तेणं ॥ १०२ ॥

અર્થ:—અજ્ઞાની ઘણા ક્રોડો વર્ષે કરીને જે કર્મ ખપાવે છે તે કર્મને ત્રણ ગુપ્તિએ ગુપ્ત બનેલો જ્ઞાની પુરુષ એક શ્વાસોશ્વાસ માત્રમાં ખપાવે છે. ૧૦૨

न हु मरणंमि उवग्गे, सक्को बारसविहो
सव्वो अणुचिंतेउं, धणियं पि समत्थचित्ते

[illegible]

[illegible] ।
[illegible] ॥ [illegible] ॥

[illegible]

[illegible] ।
[illegible] ॥ [illegible] ॥

[illegible]

[illegible] ।
[illegible] ॥ [illegible] ॥

[illegible]

[illegible] ।
[illegible] ॥ [illegible] ॥

[illegible]

[illegible] ।
[illegible] ॥ [illegible] ॥

એ મુનિ જ્યારે પ્રમાદી થાય ત્યારે ઈંદ્રિયો રૂપી-ચોરો (તેના) તપ સંયમનો નાશ કરે છે. ૯૯

जिण-वयण-मणुगय-मई, ज वेलं होइ संवरपविट्ठो ।
अग्गीव वाउसहिओ, समूलडालं डहइ कम्मं ॥ १०० ॥

અર્થ:—જિન વચનને અનુસરતી મતિ વાળો પુરુષ જે વેળા સંવરમાં પેઠેલો હોય તે વેળા વાયરા સહિત અગ્નિની પેઠે મૂલ અને ડાળાં સહિત કર્મને બાળી મૂકે છે. ૧૦૦

जह डहइ वाउसहिओ, अग्गी रुक्खे वि हरिअवणसंडे ।
तह पुरिसक्कारसहिओ, नाणं कम्मं खयं नेइ ॥ १०१ ॥

અર્થ:—જેમ વાયુ સહિત અગ્નિ લીલા વનખંડનાં વૃક્ષોને પણ બાળે છે, તેમ પુરુષાકાર (ઉદ્યમ) સહિત આગમ જ્ઞાન કર્મનો ક્ષય કરે છે. ૧૦૧

जं अन्नाणी कम्मं, खवेइ बहुयाइं वासकोडीहिं ।
तं नाणी तिहि गुत्तो, खवेइ ऊसासमित्तेणं ॥ १०२ ॥

અર્થ:—અજ્ઞાની ઘણા ક્રોડ વર્ષે કરીને જે કર્મ ખપાવે છે તે કર્મને ત્રણ ગુપ્તિએ ગુપ્ત એવા જ્ઞાની પુરુષ એક શ્વાસોશ્વાસ માત્રમાં ખપાવે છે. ૧૦૨

न हु मरणंमि उवग्गे, सक्को बारसविहो सुयक्खंधो ।
सव्वो अणुचिंतेउं, धणियं पि समत्थचित्तेणं ॥ १०३ ॥

[illegible]

[illegible]
[illegible] ॥ [illegible] ॥

[illegible]

[illegible]
[illegible] ॥ [illegible] ॥

[illegible]

[illegible]
[illegible] ॥ [illegible] ॥

[illegible]

[illegible]
[illegible] ॥ [illegible] ॥

[illegible]

[illegible]
[illegible] ॥ [illegible] ॥

અર્થ:—જિનેશ્વર ભગવાને પ્રકાશેલો આ ધર્મ હું સમ્યક્ પ્રકારે ત્રિવિધે સદ્દહું છું; (કારણ કે) તે ત્રસ અને સ્થાવર પ્રાણીને હિતકારક છે અને મોક્ષ નગરનો રસ્તો છે. ૧૦૮

समणो मित्ति अ पढमं, बीयं सव्वत्थ संजओ मित्ति ॥
सव्वं च वोसिरामि अ, जिणेहिं ज जं च पडिकुट्ठं ॥ १०९॥

અર્થ:—હું શ્રમણ છું એ પહેલું, સર્વ અર્થનો સંયમી છું એ બીજું અને જિનેશ્વર ભગવાને જે જે નિષેધેલું છે તે તે સર્વ હું વોસિરાવું છું. ૧૦૯

उवही सरीरग चेव, आहारं च चउव्विहं ।
मणसा-वय काएणं, वोसिरामि त्ति भावओ ॥ ११०॥

અર્થ—ઉપધિ, શરીર અને ચતુર્વિધ આહારને મન વચન અને કાયાએ હું ભાવથી વોસિરાવું છું. ૧૧૦

मणसा अचिंतणिज्जं, सव्वं भासाइ अभासणिज्जं च ।
काएण अकरणिज्जं, सव्वं तिविहेण वोसिरे ॥ १११॥

અર્થ—મન વડે જે ચિંતવવા યોગ્ય નથી, ભાષાએ જે સર્વ બોલવા યોગ્ય નથી, અને કાયાએ કરવા યોગ્ય નથી તે સર્વ હું ત્રિવિધે વોસિરાવું છું. ૧૧૧

असंजमं वोसरणं, उवहि-विवेग-करणं उवसमो ।
पडिरूव-जोग-विरओ, खंती मुत्ती विवेगो अ ॥ ११२॥

[illegible]

एवं परम्परासं, आप्त-श्रुत-आदिषु मार्गेण ।
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] ॥ [illegible] ॥

[illegible]

पुनरपि [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ।
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] ॥ [illegible] ॥

[illegible]

[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ।
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] ॥ [illegible] ॥

[illegible]

[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] ।
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] ॥ [illegible] ॥

[illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ।
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] ॥ [illegible] ॥

[illegible]

आयरिया मंगलं मज्झ, आयरिआ मज्झ देवया ।
आयरिए कित्तइत्ताणं, वोसिरामित्ति पावगं ॥११८॥

અર્થ:—આચાર્ય મને મંગલ છે, આચાર્ય મારા દેવ છે. આચાર્યની સ્તુતિ કરીને હું પાપ વોસિરાવું છું. ૧૧૮

उवज्झाया मंगलं मज्झ, उवज्झाया मज्झ देवया ।
उवज्झाए कित्तइत्ताणं, वोसिरामित्ति पावगं ॥११९॥

અર્થ:—ઉપાધ્યાય મને મંગલ છે અને ઉપાધ્યાય મારા દેવ છે; ઉપાધ્યાયની સ્તુતિ કરીને હું પાપ વોસિરાવું છું. ૧૧૯

साहू अ मंगलं मज्झ, साहू अ मज्झ देवया ।
साहू य कित्तइत्ताणं, वोसिरामित्ति पावगं ॥१२०॥

અર્થ:—સાધુ મારે મંગલિક છે, સાધુ મારા દેવ છે, સાધુ મહારાજની સ્તુતિ કરીને હું પાપને વોસિરાવું છું. ૧૨૦

सिद्धे उवसंपन्नो, अरहंते केवलित्ति भावेण ।
इत्तो एगयरेण वि पएण आराहए होइ ॥१२१॥

અર્થ:—સિદ્ધોને, અરિહંતોને, અને કેવલિને ભાવ વડે આશ્રય [illegible] આરાધક થાય છે. ૧૨૧

समुइन्नवेअणो पुण समणो हियएण किंचि चिंतिज्जा ।
आलंबणाइं काउं काऊण मुणी दुहं सहइ ॥१२२॥

અર્થ:—[illegible]

[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] ।
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] ॥ १२३ ॥

[illegible]

[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] ।
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] ॥ १२४ ॥

[illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] ।
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] ॥ १२५ ॥

[illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ।
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ॥ १२६ ॥

[illegible]

[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] ।
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ॥ १२७ ॥

[illegible]

અને મહા પુરૂષોએ સેવેલું એ રીતનું જિનભાષિત જાણીને અપ્રતિબદ્ધ મરણ અંગીકાર કરે. ૧૨૭

जह पच्छिमंमि काले, पच्छिम–तित्थयर–दिसिअ–मुआरं।
पच्छा निच्छयपत्थं, उवेमि अब्भुज्जुअं मरणं ॥ १२८ ॥

અર્થ:—જેમ છેલ્લા કાળે છેલ્લા તીર્થંકર ભગવાને ઉદાર ઉપદેશ આપ્યો એમ હું નિશ્ચય માર્ગવાળું અપ્રતિબદ્ધ મરણ અંગીકાર કરું છું. ૧૨૮

बत्तीस–मंडियाहिं, कडजोगी जोग–संगह–बलेणं।
उज्जमिऊण य बारस,–विहेण तवणेहपाणेणं ॥ १२९ ॥

અર્થ:—બત્રીસ ભેદે યોગ સંગ્રહના બલ વડે સંજમ વ્યાપાર સ્થિર કરી અને બાર ભેદે તપરૂપ સ્નેહપાને કરી. ૧૨૯

संसार–रंग–मज्झे, धिइ–बल–ववसाय–बद्ध–कच्छाओ।
हंतूण मोहमल्लं, हराहि आराहण–पडागं ॥ १३० ॥

અર્થ:—સંસારરૂપી રંગ ભૂમિકામાં ધીરજરૂપી બલ અને ઉદ્યમરૂપી સન્નાહ (બખ્તર) પહેરી સજ્જ થએલો હું મોહ રૂપી મલ્લને હણીને આરાધના રૂપી જય પતાકા હરણ કર. ૧૩૦

पोराणगं च कम्मं, खवेइ अन्नं नवं तु न चिणाइ।
कम्मकलंकलवल्लिं छिंदइ संथारमारूढो ॥ १३१ ॥

[illegible]

[illegible] ॥ [illegible] ॥

[illegible]

[illegible] ॥ [illegible] ॥

[illegible]

[illegible] ॥ [illegible] ॥

[illegible]

[illegible] ॥ [illegible] ॥

[illegible]

[illegible] ॥ [illegible] ॥

અર્થ:—હે આત્મા! જો તું અપાર સંસાર રૂપી મહોદધિ (મહાસાગર) તરવાને ઇચ્છા રાખતો હોય તો હું ઘણું જીવું અથવા શીઘ્ર મરણ પામુ એવું નિશ્ચે વિચારીશ નહિ. ૧૩૬

जइ इच्छसि नित्थरिउं, सव्वेसिं चेव पावकम्माणं ।
जिण-वयण-नाण-दंसण,-चरित्त-भावुज्जुओ जग्ग॥१३७॥

અર્થ:—જો સર્વ પાપકર્મને ખરેખર નિસ્તરવાને ઇચ્છે છે, તો જિન વચન, જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્ર અને ભાવને વિષે ઉદ્યમવંત થવાને જાગૃત થા. ૧૩૭

दंसण-नाण-चरित्तं, तवे अ आराहणा चउक्खंधा ।
सा चेव होइ तिविहा, उक्कोसा मज्झिम जहन्ना ॥ १३८ ॥

અર્થ:—દર્શન, જ્ઞાન, ચારિત્ર, તપ એમ આરાધના ચાર ભેદે થાય, વળી તે આરાધના ૧ ઉત્કૃષ્ટ, ૨ મધ્યમ, ૩ જઘન્ય એમ ત્રણ ભેદે થાય. ૧૩૮

आराहेऊण विऊ, उक्कोसाराहणं चउक्खंधं ।
कम्मरयविप्पमुक्को, तेणेव भवेण सिज्झिज्जा ॥ १३९ ॥

અર્થ:—પંડિત પુરુષ ચાર ભેદ વાળી ઉત્કૃષ્ટ આરાધનાને આરાધીને કર્મ રજ રહિત થઈને તેજ ભવે સિદ્ધિ પામે. ૧૩૯

आराहेऊण विऊ, जहन्नमाराहणं चउक्खंधं ।
सत्तट्ठ-भव-ग्गहणे, परिणामेऊण सिज्झिज्जा ॥ १४० ॥

અર્થ:—પંડિત [illegible] આરાધનાને [illegible] સિદ્ધિ પામે. ૧૪૦

[illegible] से [illegible], [illegible] न [illegible] ।
[illegible], तमाणि अहं [illegible] ॥ १५१ ॥

[illegible]

एवं [illegible], अणुत्तरदंसणधरे [illegible] ।
वेसालियो [illegible] वियाहिए [illegible] ॥ १५२ ॥

[illegible]

॥ इति [illegible]ज्झयणं समत्तं ॥

॥ ४ आउर पच्चक्खाण पयन्नो ॥

देसिक्कदेसविरओ, सम्मदिट्ठी मरिज्ज जो जीवो ।
तं होइ बालपंडिय,-मरणं जिणसासणे भणियं ॥ १ ॥

અર્થ:—છ કાયની હિંસાનો દેશ જે ત્રસની હિંસા, તેનો એક દેશ જે મારવાની બુદ્ધિએ નિરપરાધી જીવની નિરપેક્ષપણે હિંસા, તેથી તથા જૂઠું બોલવાદિકથી નિવૃત્તિ પામેલો જે સમકિત દૃષ્ટિ જીવ મરે તે જિનશાસનને વિષે (પાંચ મરણમાંનું) બાલ પંડિત મરણ કહેલું છે. ૧

पंच य अणुव्वयाइं, सत्त उ सिक्खा उ देसजइधम्मो ।
सव्वेण व देसेण व, तेण जुओ होइ देसजई ॥ २ ॥

અર્થ:—જિન શાસનમાં સર્વ વિરતિ અને દેશવિરતિ એ બે પ્રકારનો યતિધર્મ છે, તેમાં દેશવિરતિને પાંચ અણુવ્રતો અને સાત શિક્ષાવ્રતો મળી શ્રાવકનાં બાર વ્રત કહ્યાં છે. તે સર્વે વ્રતોએ અથવા એક બે આદિ વ્રતરૂપ દેશથી [illegible] જીવ દેશવિરતિ હોય છે. ૨

पाणिवहमुसावाए, अदत्त परदार-नियमणेहिं च ।
अपरिमियइच्छाओ वि य, अणुव्वयाइं विरमणाइं ॥ ३ ॥

અર્થ:—[illegible] અને [illegible] નિયમ કરવાથી, [illegible] પરિમાણ રહિત [illegible] [illegible] નિવૃત્તિ થાય છે. ૩
[illegible]

जं च हिमालेमाणो, [illegible] न च [illegible] ।
[illegible] वि य, [illegible] ॥ ४ ॥

[illegible]

[illegible] परिग्गहा, [illegible] ।
[illegible] निवत्तओ [illegible] ॥ ५ ॥

[illegible]

[illegible] ।
[illegible] ॥ ६ ॥

[illegible]

[illegible] ।
[illegible] ॥ ७ ॥

[illegible]

जो भत्तपरिन्नाए उवक्कमो वित्थरेण निद्दिट्ठो ।
सो चेव बालपंडिय,-मरणे नेओ जहाजुग्गं ॥ ८ ॥

અર્થ:—જે વિધિ ભક્તપરિજ્ઞાને વિષે વિસ્તારથી બતાવેલો છે તે નક્કી બાલપંડિત મરણને વિષે યથાયોગ્ય જાણવો. ૮

वेमाणिएसु कप्पो,-वगेसु नियमेण तस्स उववाओ ।
नियमा सिज्झइ उक्को,-सएण सो सत्तमंमि भवे ॥ ९ ॥

અર્થ:—કલ્પોપપન્ન વૈમાનિક (બાર) દેવલોકને વિષે નિશ્ચે કરીને તેની ઉત્પત્તિ થાય છે, અને તે ઉત્કૃષ્ટથી નિશ્ચે કરી સાતમા ભવને વિષે સિદ્ધ થાય છે. ૯

इय बालपंडियं होइ, मरणमरिहंतसासणे दिट्ठं ।
इत्तो पंडियपंडिय, -मरणं वुच्छं समासेणं ॥ १० ॥

અર્થ:—જિનશાસનને વિષે આ બાલ પંડિત મરણ કહ્યું છે. હવે પંડિત પંડિત મરણ સંક્ષેપમાં કહું છું. ૧૦

इच्छामि भंते उत्तमट्ठं पडिक्कमामि, अईयं पडिक्कमामि, अणागयं पडिक्कमामि, पच्चुप्पन्नं पडिक्कमामि, कयं पडिक्कमामि, कारियं पडिक्कमामि, अणुमोइयं पडिक्कमामि, मिच्छत्तं पडिक्कमामि, असंजमं पडिक्कमामि, कसायं पडिक्कमामि, पावप्पओगं पडिक्कमामि, मिच्छादंसणपरिणामेसु वा इहलोगेसु वा परलोगेसु वा सच्चित्तेसु वा अचित्तेसु वा पंचसु इंदियत्थेसु वा, अन्नाणं झाणे १ अणायारं झाणे २ कुदंसणं झाणे ३ कोहं झाणे ४ माणं झाणे ५ मायं

हाने ६ लौंटं हाने ७ तानं हाने ८ ढ़ोने हानो ९ मोटे हाने १० दुःत हानो ११ युरुडं हाने १२ ओडं हानों १४ वंधं हाने १५ गोटि हानो १६ भागं हानो १७ गलं हाने १८ पुट हानो १९ वर्धं हानो २० पदाई हाने २१ भिट हाने २२ किमतं हाने २३ नेटे हाने २४ शामे हाने २५ वंद्रुत हाने २६ पन्टं हाने २७ युगं हाने २८ निद्धरं हाने २९ संगं हाने ३० मारूं हाने ३१ पदाई हाने ३२ वक्लिवर्ध हाने ३३ पदन्धदं हाने ३४ आनीमे हाने ३५ अदभोग हाने ३६ अपाहुट हाने ३७ मे हाने ३८ किवडं हाने ३९ किं हाने ४० हाने हाने ४१ पदाये हाने ४२ पवोडं हाने ४३ पटवे हाने ४४ मपहाने ४५ वर्ध हाने ४६ अदवतंग हाने ४७ वाडिं हाने ४८ वामिडें हाने ४९ पडिनाह हाने ५० पावतिंश्व हाने ५१ पद्रुणं हाने ५२ अहंग हाने ५३ गोंगे हाने ५४ पादपुवोर्ग हाने ५५ पडि हाने ५६ आपाहिंसदं हाने ५७ पदवोदुवनगडं हाने ५८ हिंदुतागडं हाने ५९ वंगतोडं हाने ६० पपडाउनं हाने ६१ अवेहनां हाने ६२ अहुलिहन्गं हाने ६३ पडुवाप पर्वोद्वन्वाप पर्वोदेवोपं ईयविरामे दहतोवं हाने अनुपतोहन्वं आपातोभरवतों कुदत् हिल्सानिं कुर्वते ॥

અર્થ:—હે ભગવંત ! હું ઈચ્છું છું. અનશન માટે (પાપ વ્યાપાર) પડિક્કમું છું. ભૂતકાળનાં (પાપને) હું પડિક્કમું છું, ભવિષ્યમાં થનારા (પાપ)ને હું પડિક્કમું છું, વર્તમાનકાળના પાપને હું પડિક્કમું છું, કરેલા પાપને પડિક્કમું છું, કરાવેલા પાપને પડિક્કમું છું, અનુમોદેલા પાપને પડિક્કમું છું, મિથ્યાત્વને પડિક્કમું છું, અવિરતિને પડિક્કમું છું, કષાયને પડિક્કમું છું, પાપ વ્યાપારને પડિક્કમું છું. મિથ્યાદર્શન પરિણામને વિષે, આ લોકને વિષે, પરલોકને વિષે, સચિત્તને વિષે, અચિત્તને વિષે, પાંચ ઈંદ્રિયના વિષયને વિષે, અજ્ઞાન સારું એમ ચિંતવે છતે ૧, ખોટા આચાર ચિંતવે છતે ૨, બૌદ્ધાદિક કુદર્શન સારું એમ ચિંતવે છતે ૩, ક્રોધના વશે ચિંતવે છતે ૪, માનના વશે ચિંતવે છતે ૫, માયા વશે ચિંતવે છતે ૬, લોભ વશે ચિંતવે છતે ૭, રાગને વશે ચિંતવે છતે ૮, દ્વેષને વશે ચિંતવે છતે ૯, મોહના વશે ચિંતવે છતે ૧૦, (પુદ્ગલ પદાર્થ અને વસ્ત્ર આદિકની) ઈચ્છા વશે ચિંતવે છતે ૧૧, મિથ્યાદષ્ટિપણે ચિંતવે છતે ૧૨, મૂર્છા વશે ચિંતવે છતે ૧૩, સંશયથી ચિંતવે છતે ૧૪, અન્ય મતની વાંછાએ ચિંતવે છતે ૧૫, ઘર વિષે ચિંતવે છતે ૧૬, પરજનની વસ્તુ પામવાની વાંછા થકી ચિંતવે છતે ૧૭, તરસથી ચિંતવે છતે ૧૮, ભૂખથી ચિંતવે છતે ૧૯, સામાન્ય માર્ગમાં ચાલતા છતાં ચિંતવે છતે ૨૦, વિષમ માર્ગમાં ચાલતાં છતાં ચિંતવે છતે ૨૧, નિદ્રામાં ચિંતવે છતે ૨૨, નિયાણું ચિંતવે છતે ૨૩, સ્નેહને ચિંતવે છતે ૨૪, વિકારના વશે ચિંતવે છતે ૨૫, ચિત્તના [illegible] ચિંતવે છતે ૨૬, ક્લેશ વશે ચિંતવે છતે, ૨૭ સામાન્ય યુદ્ધ વિષે ચિંતવે છતે ૨૮, મહા યુદ્ધ વિષે ચિંતવે છતે ૨૯, સંગે ચિંતવે છતે ૩૦, [illegible] ચિંતવે છતે ૩૧, (વ્યાપાર) [illegible] [illegible] છતે ૩૨, [illegible] ચિંતવે છતે ૩૩, [illegible] ચિંતવે છતે ૩૪, [illegible] ચિંતવે છતે ૩૫, [illegible] ચિંતવે છતે ૩૬, [illegible]

[illegible]

[illegible] ॥ ११ ॥

[illegible]

[illegible]

અર્થ:—આ પ્રકારે હું સર્વ પ્રાણીઓના આરંભને, અલિક (અસત્ય) વચનને, સર્વ અદત્તાદાન (ચોરી)ને, મૈથુન અને પરિગ્રહને પચ્ચખ્ખું છું. ૧૨

सम्मं मे सव्वभूएसु, वेरं मज्झ न केणइ ।
आसाओ वोसिरित्ताणं, समाहिमणुपालए ॥ १३ ॥

અર્થ:—મારે સર્વ પ્રાણીઓને વિષે મિત્રપણું છે, કોઈની સાથે મારે વેર નથી, વાંચ્છાઓનો ત્યાગ કરીને હું સમાધિ રાખું છું ૧૩

सव्वं चाहारविहिं, सन्नाओ गारवे कसाए अ ।
सव्वं चेव ममत्तं, चएमि सव्वं खमावेमि ॥ १४ ॥

અર્થ:—સર્વ પ્રકારની આહાર વિધિનો, સંજ્ઞાઓનો, ગારવોનો, કષાયોનો અને સર્વ મમતાનો ત્યાગ કરું છું; સર્વને ખમાવું છું.૧૪

हुज्ज इमंमि समये, उवक्कमो जीविअस्स जइ मज्झ ।
एअं पच्चक्खाणं, विउला आराहणा होउ ॥ १५ ॥

અર્થ:—જો મારા જીવિતનો ઉપક્રમ (આયુષ્યનો નાશ) આ અવસરમાં હોય, તો આ પચ્ચક્ખાણ અને વિસ્તારવાળી આરાધના થાઓ. ૧૫.

सव्वदुक्ख-पहीणाणं, सिद्धाणं अरहओ नमो ।
सद्दहे जिणपन्नत्तं, पच्चक्खामि अ पावगं ॥ १६ ॥

અર્થ:—સર્વ દુઃખ [illegible] ૧૬

नक्खत्तं सुपनाना, निहाणं न सहिजा ।
संसारे पडिवज्जादि, जहा केवलिदेसियं ॥ १७ ॥

[illegible]

जे किंचि दुक्खिए, जं मज्जं संजिणाणि जिणिदेसे ।
सामायं च सिद्धि, वंदि सव्वं जिणभासं ॥ १८ ॥

[illegible]

इणं अविगहं पवरिं, सहियाण सव्वोत्तमं ।
दसणा-नाण-चारित्ते, सव्वं भाणिय संजियं ॥ १९ ॥

[illegible]

सव्वे सम्माइट्ठि, [illegible] वि ।
[illegible] ॥ २० ॥

[illegible]

[illegible]
[illegible] ॥ [illegible] ॥

અર્થ:—મારે સર્વ પ્રાણીઓ સાથે મિત્રતા છે, કોઈની સાથે મારે વેર નથી, વાંચ્છનાઓનો ત્યાગ કરીને હું સમાધિ રાખું છું. ૨૧

रागं बंधं पओसं च, हरिसं दीणभावयं ।
उस्सुगत्तं भयं सोगं, रइं अरइं च वोसिरे ॥ २२ ॥

અર્થ:—રાગને, બંધને તથા દ્વેષને, હર્ષને, રાંકપણાને, ચપળપણાને, ભયને, શોકને, રતિને અને અરતિને હું વોસિરાવું છું. ૨૨

ममत्तं परिवज्जामि, निम्ममत्तं उवट्ठिओ ।
आलंबणं च मे आया, अवसेसं च वोसिरे ॥ २३ ॥

અર્થ:—મમતા રહિતપણામાં તત્પર થયો છતો હું મમતાનો ત્યાગ કરું છું, વળી મને આત્મા આલંબન ભૂત છે, બીજા સર્વ પદાર્થને વોસિરાવું છું. ૨૩

आया हु महं नाणे, आया मे दंसणे चरित्ते अ ।
आया पच्चक्खाणे, आया मे संजमे जोगे ॥ २४ ॥

અર્થ:—મને જ્ઞાનમાં આત્મા, દર્શનમાં અને ચારિત્રમાં આત્મા, પચ્ચક્ખાણમાં આત્મા અને સંજમ જોગમાં મને આત્મા નિશ્ચે (આલંબન) થાઓ. ૨૪

एगो वच्चइ जीवो, एगो चेवुववज्जइ ।
एगस्स चेव मरणं, एगो सिज्झइ नीरओ ॥ २५ ॥

[illegible]

[illegible] [illegible]
[illegible] ॥ ६६ ॥

[illegible]

[illegible] ।
[illegible] ॥ ६७ ॥

[illegible]

[illegible] ।
[illegible] ॥ ६८ ॥

[illegible]

[illegible] ।
[illegible] ॥ ६९ ॥

[illegible]

[illegible] ।
[illegible] ॥ ७० ॥

અર્થ:—અસંયમ, અજ્ઞાન, મિથ્યાત્વ અને જીવમાં તથા અજીવમાં સર્વ મમત્વને હું નિંદુ છું અને ગર્હુ છું. ૩૦

निंदामि निंदणिज्जं, गरिहामि अ जं च मे गरहणिज्जं ।
आलोएमि अ सव्वं, अब्भिंतरं बाहिरं उवहिं ॥ ३१ ॥

અર્થ:—નિંદવા યોગ્યને હું નિંદુ છું અને જે મને ગર્હવા યોગ્ય છે તે (પાપોને) ગર્હું છું. સર્વ અભ્યંતર અને બાહ્ય ઉપધિને હું આલોવું છું. ૩૧

जह बालो जंपंतो, कज्जमकज्जं च उज्जुअं भणइ ।
तं तह आलोइज्जा, मायामोसं पमुत्तूणं ॥ ३२ ॥

અર્થ:—જેમ વદિત આગળ ગોલતો બાળક કાર્ય કે અકાર્યને સરળપણે કહે છે તેમ માયા મૃષાવાદ મૂકીને તે પાપને આલોવે. ૩૨

नाणंमि दंसणंमि अ, तवे चरित्ते अ चउसु वि अकंपो ।
धीरो आगमकुसलो, अपरिस्साचि रहस्साणं ॥ ३३ ॥

અર્થ:—જ્ઞાન, દર્શન, તપ, અને ચારિત્ર એ ચારેમાં અચલ- [illegible], ધીર, આગમમાં કુશલ, [illegible] નહિ [illegible]) ૩૩

रागेण व दोसेण व, जं मे अकयन्नुया पमाएणं ।
जो मे किंचिवि भणिओ, तमहं तिविहेण खामेमि ॥ ३४ ॥

णिविट मगदि सत्तं, गागातं मायंदियाणं च ।
मागे यदिसवतं, गं फिवल्लिणो चहुमति ॥ २५ ॥

[illegible]

से सुम सहुचरिंसं, दणिदमगहा व सहमाग च ।
समाहित गंति, ज हु ते समायणा अलिगय ॥ २६ ॥

[illegible]

इत्ते विहरिद, देसद्गामि तुज्झ व किर योगी ।
गिमाहि व सरिंदे, दसर हूलं समाणिलाणे ॥ २७ ॥

[illegible]

सा पैसद्दमई खड़, सबोहि खेगि मुमगि सगदे ।
फेरु समहिसणागे, संसारं गिदी जरोलें ॥ २८ ॥

[illegible]

स रागवेसबहियं, अहिंसको आगमे सम संदेग ।
गं रोसदुस्साहे, दरदाहि दिगदिस पुरिस ॥ २९ ॥

[illegible]

દેવ, (હેઠ દેવ) ચાકર દેવ, અસુર દેવ અને સંમોહા (સ્થાન ભ્રષ્ટ રખડુ દેવ) દેવ એ પાંચ દુર્ગતિઓ થાય છે. ૩૯

मिच्छांदंसणरत्ता, सनियाणा किन्हल्लेसमोगाढा।
इह जे मरंति जीवा, तेसिं दुलहा भवे बोही ॥ ४० ॥

અર્થ—આ સંસારમાં મિથ્યા દર્શનમાં રક્ત, નિયાણા સહિત, કૃષ્ણ લેશ્યાવાળા જે જીવો મરણ પામે તેઓને બોધિ બીજ દુર્લભ થાય છે. ૪૦

सम्मदंसणरत्ता, अनियाणा सुक्कलेसमोगाढा।
इह जे मरंति जीवा, तेसिं सुलहा भवे बोही ॥ ४१ ॥

અર્થ—આ સંસારમાં સમ્યક દર્શનમાં રક્ત, નિયાણા રહિત, શુક્લ લેશ્યાવાળા જે જીવો મરણ પામે છે તે જીવોને બોધિ બીજ (સમકિત) સુલભ થાય છે. ૪૧

जे पुण गुरुपडिणीआ, बहुमोहा ससबला कुसीला य।
असमाहिणा मरंति, ते हुंति अणंतसंसारी ॥ ४२ ॥

અર્થ:—જેઓ, ગુરૂની [illegible] હોય છે, ઘણા મોહવાળા હોય છે, દૂષણ સહિત હોય છે, કુશીલ હોય છે અને અસમાધિએ મરણ પામે છે તેઓ અનંત સંસારી થાય છે. ૪૨

जिणवयणे अणुरत्ता, गुरुवयणं जे करंति भावेणं।
असबल-असंकिलिट्ठा, ते हुंति परित्तसंसारी ॥ ४३ ॥

[illegible] ।
[illegible] ॥ ४४ ॥

[illegible]

[illegible] ।
[illegible] ॥ ४५ ॥

[illegible]

[illegible] ।
[illegible] ॥ ४६ ॥

[illegible]

[illegible] ।
[illegible] ॥ ४७ ॥

[illegible]

ઉત્પત્તિ જોવી (સંસારમાં ભોગવેલાં વિશેષ દુઃખોને યાદ કરવાં.) સંસારમાં ભમતો હું શું શું દુઃખ નથી પામ્યો (એમ વિચારવું.) ૪૮

संसारचक्कवाले, सव्वेवि य पुग्गला मए बहुसो ।
आहारिआ य परिणामिआ य नाहं गओ तत्तिं ॥४९॥

અર્થ:—વળી મેં સંસાર ચક્રમાં સર્વે પણ પુદ્ગલો ઘણી વાર ખાધા, તેમજ પરિણમાવ્યા, તો પણ વળી હું તૃપ્તિ પામ્યો નહિ. ૪૯

तणकट्ठेहि व अग्गी, लवणजलो वा नईसहस्सेहिं ।
न इमो जीवो सक्को, तिप्पेउं कामभोगेहिं ॥ ५० ॥

અર્થ:—તરણાં અને લાકડાંથી જેમ અગ્નિ અને હજારો નદીઓએ કરીને જેમ લવણ સમુદ્ર તૃપ્તિ પામતો નથી, તેમ કામ ભોગો વડે આ જીવ તૃપ્તિ પામતો નથી. ૫૦

आहारनिमित्तेणं, मच्छा गच्छंति सत्तमीं पुढवीं ।
सच्चित्तो आहारो, न खमो मणसावि पत्थेउं ॥ ५१ ॥

અર્થ:—આહારના કારણે કરી (તંદુલીઆ) મચ્છો સાતમી નરક ભૂમિમાં જાય છે. માટે સચિત્ત આહાર મને કરીને પણ પ્રાર્થના કરવા યોગ્ય નથી. ૫૧

पुव्विं कयपरिकम्मो, अनिआणो ईहिऊण मइबुद्धी ।
पच्छा मलियकसाओ, सज्जो मरणं पडिच्छामि ॥ ५२ ॥

અર્થ:—[illegible] અને [illegible] ૫૨

[illegible], ते तुहिन [illegible] ।
[illegible] ॥५३॥

[illegible]

[illegible] ।
[illegible] ॥५४॥

[illegible]

[illegible] ।
[illegible] ॥५५॥

[illegible]

[illegible] ।
[illegible] ॥५६॥

[illegible]

[illegible] ।
[illegible]

અર્થ—દેવ સંબંધી અથવા મનુષ્ય સંબંધી અથવા તિર્યંચ સંબંધી સરાગ હૃદયવડે કરીને જે મૈથુન મેં સેવ્યું હોય તેને હું નિંદું છું અને ગરહું છું. ૨૧

जं धण-धन्न-सुवन्न, पमुहंमि परिग्गहे नवविहेऽवि ।
विहिओ ममत्तभावो, तं निंदे तं च गरिहामि ॥ २२ ॥

અર્થ:—જે ધન, ધાન્ય, સુવર્ણ પ્રમુખ નવ વિધ પરિગ્રહ [ધન, ધાન્ય, ખેત્ર, વાસ્તુક, (ઘર, હાટ) સોનું, રૂપું, કુપ્ય (તાંબુ આદિ હલકી ધાતુ) દ્વિપદ, ચતુષ્પદ] ને વિષે જે મમતા ભાવ કીધો હોય તે હું નિંદું છું અને ગરહું છું. ૨૨

जं राई-भोयण-विरमणाई, नियमेसु विविहरूवेसु ।
खलियं मह संजायं, तं निंदे तं च गरिहामि ॥ २३ ॥

અર્થ:—રાત્રિ ભોજન વિરમણાદિ વિવિધ પ્રકારના નિયમોને વિષે મને જે દોષ લાગ્યો હોય તે હું નિંદું છું અને ગરહું છું. ૨૩

बाहिरमब्भिंतरयं, तवं दुवालसविहं जिणुद्दिट्ठं ।
जं सत्तीए न कयं, तं निंदे तं च गरिहामि ॥ २४ ॥

અર્થ:—જિનેશ્વર ભગવંતે કહેલા બાહ્ય અને આભ્યંતર એવો બાર પ્રકારનો તપ જે શક્તિ છતાં ન કર્યો હોય તેને હું નિંદું છું અને ગરહું છું. ૨૪

जोगेसु मुक्ख-पह-साहगेसु जं वीरियं न य पउत्तं ।
मण-वय-कायएहिं, तं निंदे तं च गरिहामि ॥ २५ ॥

[illegible]-चित्रम्,-[illegible] तुभ्यं [illegible] ।
[illegible] ॥ ९६ ॥

[illegible]

[illegible], [illegible] मेरि [illegible] ।
[illegible] ॥ ९७ ॥

[illegible]

[illegible], [illegible] ।
[illegible] ॥ ९८ ॥

[illegible]

[illegible] ।
[illegible] ॥ ९९ ॥

[illegible]

[illegible] ।
[illegible] ॥ १०० ॥

અર્થ:—આ મોક્ષ માર્ગના સંસર્ગને વિઘ્નભૂત અને દુર્ગતિના કારણ અઢાર પાપ સ્થાનકોને વોસરાવો. ૩૦

चउत्तीस-अइसय-जुआ, अट्ठ महापाडिहेर-पडिपुन्ना ।
सुर-विहिय-समवसरणा, अरिहंता मज्झ ते सरणं ॥ ३१ ॥

અર્થ:—ચોત્રીશ અતિશય યુક્ત, આઠ મહા પ્રાતિહાર્ય સહિત અને દેવતાએ રચેલું છે સમવસરણ જેમનું એવા તે અરિહંત ભગવાનો મને શરણ હો. ૩૧

चउविह-कसाय-चत्ता, चउवयणा चउ-पयार-धम्म-कहा ।
चउ-गइ-दुह-निद्दलणा, अरिहंता मज्झ ते सरणं ॥ ३२ ॥

અર્થ:—ચાર પ્રકારના (ક્રોધ, માન, માયા, લોભ રૂપ) કષાય જેમણે ત્યાગ કર્યા છે, ચાર મુખવાળા, ચાર પ્રકારની ધર્મ કથા કહેનાર અને ચાર ગતિના દુઃખને નાશ કરનારા અરિહંતો તે મને શરણ હો. ૩૨

जे अट्ठ-कम्म-मुक्का, वर-केवल-नाण-मुणिय-परमत्था ।
अट्ठमय-ठाण-रहिया, अरिहंता मज्झ ते सरणं ॥ ३३ ॥

અર્થ:—આઠ કર્મથી મુકાએલા, પ્રધાન કેવલ જ્ઞાને કરી પરમાર્થ જાણનાર અને આઠ મદના સ્થાનક રહિત જે અરિહંતો તે મને શરણ હો. ૩૩

[illegible] अरहंता, [illegible] अरिहंता ।
जे [illegible], अरिहंता मज्झ ते सरणं ॥ ३४ ॥

અર્થ:—[illegible]